

Közzététel: Eg. Adó.
 Hivatal és nyitási
 idő: Kolozsvár, St. Baron
 utca 10. (Brassai-utca) 10.
 Telefon:
 Szerk. és kiadóhivatal:
 977, 228 és 1047
 Tel. N. Sz. — — — — —
 Egy szám ára pályaudvar-
 ra és vidékre — — — — —
 Pénzárban — — — — —

UJ KELET

SZÉKESKÖZSÉGI POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK
 Romániában

Egész évre — — — 1056
 Félévre — — — 550
 Negyedévre — — — 290
 Egy hónapra — — — 100
 Az előfizetési ára „Föld”
 című folyóirattal együtt
 hav-ként 10 lejjelel drágább
 Csehszlovákiában
 Egy hónapra — ck 40—
 Egy szám ára — ck 2—

1928 július 1 Csütörtök

Kolozsvár * IX. évfolyam * 141 szám

5686. Tamuz 19

Végleges vagy relativ stabilizáció?

A sok orvos és a még több sarlatán bába között a beteg lejjek lassan, lassan krónikus fordult az állapota. Az orvosi bulletin, amit naponta háromszor állítanak ki róla Zürichben, hol lázmal edés, hol lázcsökkenést mutat, a kurzus légörbője egy szeszélyesen cikkekkel görbe vonal, amely a közgazdasági élet bizonytalanságát egyre tavolabbi időre tojja ki. A mai zürichi utótizedén 237 re szökött fel a lej kurzusa, de a komoly közgazdasági körök tagadhatatlanul aggodalommal elegyes örömmel nézik valutánknak újra merészen nekiinduló karrierjét, hiszen a lej emelkedése, vagy éppen végeredményben egyazon bajnak a szimptomája: a közgazdasági élet konszolidációjának hiányát jelenti.

Az új kormány értékelő gazdasági koncepcióját, — amelyet közgazdasági körökben máris a stabilizáció kormányának neveznek — a liberális párt alapján véve elhibázottnak tartja, bár egyformán akarja kikerülni azokat a meglepetéseket, amelyek a lej eséséből és amelyek a lej emelkedéséből állanak elő. Avrescu miniszterelnök gyökeresen szakítani akar a Banca Romaneasca-nak azzal a politikájával, amely a lejnek különböző mesterséges eszközökkel való emelési kísérleteivel állandó bizonytalanságban tartotta a valuta kurzusát és fix pontra akarja stabilizálni a lej árfolyamát. Ez a kívánság juttatta a miniszterelnököt arra az elhatározásra, hogy az ország kereskedelmi, ipari és pénzügyi életének csaknem valamennyi számottevő faktorát ankára hívja össze és megérdekezze véleményüket, hogyan gondolják lehetségesnek a lej stabilizálását. Az ankétára beérkezett válaszok leglényesebb részeit ismerik már az Uj Kelet olvasói lapunk hasábjairól. A két legérdekesebb és egymásnak szemponjtjaiban homlokegyenest ellentmondó emlékirat — a Chrissoveloni ház főnökének és a Banca Romaneasca felügyelőbizottságának elaborátuma — teljes terjedelmében csak ma került nyilvánosságra. Chrissoveloni bankár az új kormány pénzügyi politikájának megfelelően a lej reális stabilizációját kívánja és preciz pontokban szögezi le, hogy ezt a stabilizációt hogyan képeli technikailag keresztülvihetőnek. A Banca Romaneasca emlékirata ezzel szemben óva int a lej árfolyamának fix stabilizálásától és egyelőre valutánknak ugynevezett relativ stabilizációját ajánlja, ami kizárja a rohamos értékemelkedést és értékcökkenést, de az apróbb ingadozásokat nem akadályozza meg. Chrissoveloni bankár abból a feltevésből indul ki, hogy a lej reális értéke az 1925. évi középérték, amikor ezer lejbe kerül egy font sterling. Szerinte nagy körültekintéssel arra kell törekedni, hogy a lejnek újra elérjük ezt az árfolyamát anélkül, hogy az exportot tönkretenné. A Banca Romaneasca viszont úgy véli, hogy az ország közgazdasági konszolidációja még nem jutott el abba a végső fázisba, hogy a lej kurzusát fixirozni lehessen. Korai volna eldönteni a lej végleges értékét mindaddig, míg nem ismerjük nemzetgazdaságunk reális teljesítőképességét. Chrissoveloni emlékirata is visszautasítja a lej árfolyamának mesterséges fixirozását és a reális értéken való stabilizációt kívánja, de míg Chrissoveloni határozottan kijelenti, hogy ezer lej reális értéke egy font sterling, addig a Banca Romaneasca minden értékemegállapítást önkényesnek tart és ezért a végleges stabilizációban be akarja várni a normális viszonyoknak a közgazdasági élet minden megnyilatkozásában való érvényesülését. A két tervezet ezen a sarkalatos ponton mond egymásnak ellent és így jut teljesen ellenkező eredményekre. Chrissoveloni bankár a

stabilizálás problémáját egy gyors kampánnyal gondolja elérhetőnek. A lej reális kurzusa: ezer lej egy font sterling. Ezt kell elérni fokozatosan anélkül, hogy az arányosabb árfolyamok között tranzakciók lebonyolítása csödbe kerüljön. Ennél magasabb nem lehet a lej, mert az teljes lehetetlenné válna az exportot. A lejnek reális árfolyamán való megtartására a memorandum egész technikai rendszert dolgoz ki. Eszerint a lej emelkedésének megakadályozása érdekében a Banca Nationala összevásárolna minden fölösleges devizát a piacon. Azaz valahányszor olcsóbban kínálnák a devizát, mint az ezerlejes font sterling, közbé lépne és fix kurzusra vedna eljejt. Ez az operáció egyáltalán nem járna rizikóval, mert ha később a lej esne, a Banca Nationala pisera dobna összegyűjtött devizát és így még keresne az üzletet. A lej esése az import és export megfelelő szabályozásával érhető el. A lej esését mindig az export csökkenése, vagy az import emelkedése okozza. Chrissoveloni bankár tervezetében úgy véli, hogy az importot megfelelő intézkedésekkel lehet legminimumra kell csökkenteni, csak azt importálhatjuk, amire nemzetgazdaságunknak okvetlenül szüksége van. A szigorú import-tilalom életbeléptetésével nincs okunk tartani represszáliáktól, mert exportcikkeknek, a terménynek, fának és petróleumnak nyitott piaca van az egész világon és elosztásuk érdekében egyáltalán semmi külföldi protekcióra sincs szükség. Ami a többi exportcikkeinket: gyümölcsöt, bort, szőlőt és a többieket illeti, speciális konvenciókkal lehet szabályozni ezek kivitelét anélkül, hogy az import töltnőne az exportot.

Az import minimumra való csökkentésével egyidejűleg fel kell fokozni a maximumra az exportot. A tervezet kalkulációs uton arra a konkluzióra jut, hogy a tavalyi hatmilliárd passzívával szemben az idén tizmilliárd aktívát érhet el külkereskedelmi mérlegünk megfelelő körülmények között. Hogy felhalmozott exportcikkeinket és a még lábán lévő termést akadály nélkül exportálni tudhassunk,

Briand bemutatkozását hűvösen fogadták a francia kamarában

Franciaország fokozatosan leszereli hadseregét. Elhalasztották a pénzügyi interpellációk tárgyalását

(Páris, június 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Briand új kabinetjének élén tegnap mutatkozott be a kamarában. Nyilatkozott az új kormány programjáról és ennek kapcsán azzal a kéréssel fordult a pártokhoz, hogy tekintsenek el a pártzempontoktól és támogassák a kormányt a pénzügyi ujjáépítés munkájában.

A kamara zsúfolt pdsoraiban a kormány nyilatkozatát meglehetősen hűvösen fogadták. Gunyos közbekiallítások zavarták az előadót. A kormánynyilatkozat egyébként kiemeli, hogy a kabinet összeállítása bizonyíték arra, hogy a kormány minden politikát háttérbe szorít és a nemzeti kibékülés szellemétől vezérelteti magát. A kormány a pénzügyi szakértők tervezete alapján be fogja mutatni a parlamentnek a rendszabálytervezeteket, amelyek alkalmasak a rövid lejáratu kötelezettségek törlesztésére és a kincstár egyensúlyhozatalára. A probléma megvárt a valuta szanálás. A kormány szándéka az, hogy a felmerülő nehézségeken a jegyintézzettel való bizalmas együttműködéssel segítsen.

A külpolitikát illetőleg azt mondja a nyi-

A lej javulására való tekintettel
mélyen leszállított árak
DUNKY & BEER
 élszerüzletben
 Cluj, Piata Unirii 29. (Layda-cakrászda mellett).
 Vételkötelezettség nélkül mindenki meggyőződhet az árak olcsóságáról.

annak két feltétele van: a szállítási eszközök tökéletessége és az export finanszírozása. Chrissoveloni úgy hiszi, hogy a CFR mai felkészültségével le tudja bonyolítani az exportot. Egyetlen akadály a finanszírozás kérdése. A finanszírozás pedig a Banca Nationala kötelessége, amely lejért összevásárolva fix kurzuson a devizákat, meg fog tudni felelni normális funkciójának. Ki fog tudni bocátani bankjegyeket teljes aranyértékben és ezáltal lassankint csökkenteni fogja a pénzkrisist, le fogja szállítani a kamatlábakat, amely megöloje az exportüzleteknek. Chrissoveloni tervezete tehát egy logikus gondolatson keresztül új bankjegykibocsátásban látja a krízis megoldását.

A Banca Romaneasca ezzel szemben, minthogy a lej végleges kurzuson való stabilizálását lehetetlennek tartja, nem állapít meg preciz technikai eszközöket, hanem leszögezi, hogy a lej problémáját nem lehet egy terméskampánnyal megoldani, csak a teljes gazdasági konszolidációval. Eppen ezért megállapítja, hogy egy új bankjegy kibocsátás nemcsak, hogy nem biztosítaná a lej reális stabilizációját, de a mai relativ stabilizációját is veszélyeztetné, mert külföldön és belföldön egyformán bizalmatlanságot keltene és éppen ezért a közgazdasági élet teljs csödjhez vezetne.

Az új kormány most ennek a kétféle gazdasági koncepciónak keresztüztüzében kell megkeresse azt az utat, amely a közgazdasági élet normalizálásához vezet és amelyhez a különböző elgondolásokból fakadó nemzetgazdaság-koncepciók előtt legelső ut a teljes törvényes séghez való visszatérés a belső konszolidáció maradéknélküli megvalósítása.

lathozat, hogy Franciaország nemzetközi helyzete jó. Ez a helyzet megegedi, hogy mostantól kezdve nagy óvatossággal, a katonai terhek egyidejű csökkentésével Franciaország biztonságának feltételeit új helyzetéhez szabják. A döntőbírószági egyezmény segítségével a kormány arra fog törekedni, hogy békésen intézzék el azokat a konfliktusokat, amelyek régebben háborukhoz vezettek. Briand azt kívánja, hogy a benyújtott 23 interpelláció vitáját halasszák el, miután a kormány e pillanatban nem találja helyszovalónak a politikai vita folytatását. A pénzügyminiszter kedden fogja elmondani pénzügyi szanálási tervét, amely teljesen készen áll és várja a megvitátást. Névszerinti szavazással 292 szavazattal 130 ellen elfogadták, hogy a benyújtott interpelláció vitáját elhalasszák.

Caillaux pénzügyminiszter ma a kamara elé terjesztette az 1927. évi költségvetést. A javaslatot a pénzügyi bizottság elé utalták, onnan a külügyi bizottsághoz kerül.

Megérkezett az olcsósági hullám. Sipos-céghez jött először. Vegyen harisnyát, keztyűt és fehérneműt Siposnál, Cluj, Reg. Ferdinand 8 szám.

ZSIDÓ KÖZÉLET

A gyulafehérvári Barisszia június 27 én tartotta meg ezévi Herzi ünnepélyét a zsidó iskola termében. Rosenberg Jenő és Steinherrz Manó ünnepi beszédet mondtak, László Rezső pedig Giszkalay: „Messiás heroldja“ című versének elszavalásával járult hozzá az ünnepély sikeréhez.

Ugyancsak ezen a héten volt meg a gyulafehérvári zsidó elemi iskola évzáróünnepélyét Weinstein Dózsa tanító vezetésével. Az ünnepélyen az iskola növendékei román, héber és jiddis versekkel, dalokkal szerepeltek. Az évzáró vizsgák során az iskola III. és IV. osztályu tanulói minden tantárgyából héber nyelven feleltek.

A temesvári helyicsopórt vasárnap délelőtt 11 órakor Herzi és Marmoros Sándor halálának évfordulója alkalmából nagyszabású gyászünnepélyt rendez a belvárosi hitközség dísztermében. Az ünnepélyre szóló meghívókat már szétküldötte a helyicsopórt vezetősége, mely a temesvári körzet csoportjait ezúton hívja meg.

Az „Ezra“ Herzi-matinéját a jövő hétre halasztották

A kolozsvári „Ezra“ zsidó főiskolai hallgatók Herzi-matinéját, közbejött technikai akadályok miatt a vezetőség július 11-ére halasztotta el.

Marosvásárhelyi hírek

A marosvásárhelyi Barisszia Herzi-ünnepélye. A marosvásárhelyi barisszia július 4 én Herzi gyászünnepélyt rendez. A matiné keretében fellépnek dr. Krausz Mór, a helyicsopórt ügyvezető alelnöke, Komjáti Klári, Hirsch Simon, Halmos László és a Vasárhelyen vendégszerelő vilnai társulat egy-két tagja. A társulatnak ígérkező előadás iránt általános érdeklődés nyilvánul meg.

Héber nyelvkör Marosvásárhelyen. Június 27 én alakult meg Marosvásárhelyen Sejovitz Béla csoporttitkár kezdeményezésére az „Ivria“ héber nyelvkör, melynek már első gyűlése a

Akiba

Irtá Giszkalay János

De ennek a tiz tizenöt évnek szervező munkája dusan meghozta a gyümölcsét. A nagyszerű szabadságharcra minden készen állott: fegyver, harcok, élelem és lelkesedés. Most már nem érhetette a nemzeti ügyet olyan váratlan fordulat, mint amely a nagy vasgyűrű összemomlását okozta. És ha Akiba még mindig nem találta eljöttnek az időt arra, hogy a felkelés zászlaját kitűzze, annak egyetlen oka volt. Fegyver és harcok volt már bőven és nagyszerű megszervezettségben. De nem volt még vezér, aki győzelemre vezessen fegyvert és harcost. Hiszen! Ha csak husz esztendővel lett volna fiatalabb: Akiba ez egyszer félre tette volna minden ösztönös szerénységét és maga állott volna a zsidó hadak élére. A helyzet és a maga zsenijének ereje szinte-szinte meg is követezte azt. Josua ben Chananja halála óta Akiba volt a zsidó nemzet elősmert feje és vezetője. Nem azért, mert bármiféle tisztséget vállalt volna. Akiba végtelen szerénysége továbbra is visszahúzódott minden tisztségtől. De a szava törvényerejű parancs volt és osztatlanul uralkodott a zsidó lelkeken. Ha csak husz évvel fiatalabb lett volna. De ebben az időben Akiba már tul volt a hetvenen — és a hadak nagy szervezőjét már csak egy vágy, egy feladat nyugtalanította: megkeresni, megtalálni azt a valakit, aki méltó vezére legyen a zsidó fegyvereknek és diadalmas befejezője Akiba évtizedes életművének. Mit bánta ő a végső győzelem dicsőségét: legyen az másé, fiatalabbé, erősebbé, mint amilyen az ő agy teste: nem a név a fontos, hanem az, hogy a nemzeti ügy diadalt üljön, hogy az Judea lerázza végre a nyakáról a római jármot. Ez volt Akiba.

Az a két esztendő, amely Hadrian látoga-

munka jegyében folyt le. Az egyesület célja a héber beszédnek társalgás általi tökéletesítése, a héber irodalom, művészet és tudomány elsajátítása és terjesztése. A körnek már 14 aktív tagja van, akik mind beszélnek héberül. Azonkívül kurzusokon mintegy 30 leány és fiu tanulja az ősi nyelvet biztató eredménnyel.

A marosvásárhelyi somérgdul július 10 ikére hirdetett előadása közbejött akadályok miatt két héttel kitolódott és július 24 ikén lesz megtartva.

Az erdélyi köruton levő vilnai zsidó szintársulat július 3 tól 6 ikáig Marosvásárhelyen vendégszeropel.

Csatorna a Földközi- és a Holt-tenger között

Egy párisi mérnök terve Palesztina villamosítására

(Páris, június 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Egy párisi mérnök a napokban egészen eredeti tervvel lépett fel, amely azt célozza, hogy Palesztinát villamos árammal lássa el. Ez a terv azon az ismert tényen alapszik, hogy a Holt-tenger négyezer méterrel a Földközi-tenger színe alatt fekszik. A két tenger között egy hegylánc húódik, amely a Genezareth tó felé lejtősödni kezd, majd ismét a magasha emelkedik.

A párisi mérnök, akit Pierre Gaudillonnak hívnak, azt tervezi, hogy ennek a hegyláncnak legmélyebb részén csatornát ását, amely a Haifa-Beisan vasútvonal mentén húzódna. A Földközi-tengerből vizet szivattyuzának a csatornába, onnan pedig a vizet tovább nyomnák a Jordán völgyébe. Ahhoz, hogy a vizet a körülbelül nyolcvan métert kitévő hegylánc nyereg magasságáig nyomják fel, bizonyos energia-készlet szükséges, amit azonban a négyezer méteres magassági differencia önmagától ad.

Ennek a négyezerméteres magassági különbségnek az energia mennyiségét olyképen akarja Gaudillon mérnök villamosság céljaira kihasználni, hogy a Fekete-tengertől északra eső lejtőn, amely háromszáz, illetve négyezer méternyire van a Földközi-tenger színe alatt, villamosművet állítana fel. A hegygerinctől számítva tulajdonképpen ötszáz métert tesz ki ez a lejtősödés és ezzel a mérettel csupán az a nyolcvan méter magasság áll szemben, amely a Földközi-tenger partján a vizet emelni kell. Az ilyenképpen nyert elektromos árammennyiség kiszámíthatatlan jelentőséggel fog birni Palesztina kulturális életére.

A terv keresztülvitele annál könnyebb, amennyiben a Rattenberg-féle vízművek folytonosan újabb vízmennyiséget szorítanak a Holt-tengerbe. Minthogy pedig a Holt-tengernek tudvalevőleg nincsen befolyása, a víztükör ál-

landóan emelkedik. Ezt a folytonos dagadást úgy akarja megakadályozni Gaudillon mérnök, hogy a Jordán folyót, amely Palesztina apróbb vizzeit a Vörös tengerbe továbbítja, gáttal elrekeszti és vizét a Jordán-völgy öntözésére használja fel. A francia mérnök tehát egy csapásra két eredményt akar elérni: első sorban is négyezer literes vízzel akar nyerni, másod sorban vízzel akarja ellátni az egész Jordán-völgyet. Cionista körökben Gaudillon terve iránt nagy érdeklődés mutatkozik.

Budapestre utazóki!

60 lejes magyar vizumot

és félára vasúti jegyet (oda vissza) Kolozsváron kizárólag a Főér 1 szám alatti menetjegytirodában szerezhetik be.

Tavaszi vásár

mélyen leszállított árakkal.

- Muslin harisnya lei 88
- Cérna flor lei 97
- Selyem flor lei 115
- Selyem, tartós 150-180

Keztyű és kötő táska nagy választékban

HELIOS-nál

Főér 7 szám.

tása óta elmulott, ebben a nagy keresésben telt el. És Akiba méltó módon tetőzte be második, csudálatos életművét. Hogyan, milyen körülmények között találta meg: nem tudjuk — de megtalálta. Azt, aki feje, vezére, harci kardja és diadalmos lobogója legyen a szabadságért birkózó zsidó nemzetnek a csudálatos Hóst, a Ragyogót, a véget küldöttjét: a negyven év előtti önmagát, a megifjódott Akibát. Simon Bar-Kozibanak hívták ezt az emberi testbe sűrűsödött nemzeti életakaratot. Honnan jött, mikor jött, ki volt apja, ki volt az anyja — nem tudjuk és nem tudták talán a kortársai sem. Ki kérdezi az éjszaka sötétjét keresztülhasító üstököstől, hogy honnan jött és miért jött. Az üstökös a végtelen semmiből sugárzik elő, ragyogása megtölti a szemet és a lélek elkáprázottságában elnémul minden fölös kérdés.

Talán valamelyik titkos szemleutján találkozott vele először és Akiba ösztönös rásejtéssel véste az alakját emlékezetébe. Aztán egyre több alkalommal hozta őket együvé a szent ügy szolgálatára. Akiba még mindig nem szólt, de feszülten figyelt. A figyelésre bőven volt ok. Valami ellenállhatatlan bűvös erő sugárzott ki ennek a ragyogó ifju titánnak egész lényéből. Csudálatosan szép volt. Az arc, a feje olyan volt, mintha valamelyik ősi asszir dombormű királyalakja lelkesedett volna életre a bazaltok halott anyagából, sudár alakján úgy vibráltak az izmok, mint amikor telivér csikó táncol a napsütésben, sötét szemé végtelen izzó mélységek kutja volt, a száján soha mosoly nem ült és a leghalkabb szava is úgy hatott, mint az ellentmondást nem tűrő parancs.

Az agg harcos, Akiba titkon figyelte. Senki parancsnokká nem nevezte ki, senki vezérré nem választotta és mégis, a fegyveres tizezrek

úgy lesték minden intését, mint a forradalmi gondolat inkarnációját, mint a testet öltött nemzeti akaratot. Talán ő maga se vette észre, hogyan történt mindez. Mert ez a ragyogó véget-embere nem szavakkal paracsolt, hanem tettekkel. Ha valami lehetetlen kellett lehetőséggé tenni, ha egyre nagyobb fegyverszállítványokat kellett a római helyőrségek orra előtt ti kos rej ehelyekre szállítani, ha három napig étlen-szomjan, ny-regből le nem szállva kellett végig szárgulnani az országot, táborhelytől táborhelyig, ha legyőzhetetlen akadályokat kellett elhárítani, ha vihart szimatoló római őrszolgákat kellett hirtelen rajtaütéssel megsemmisíteni, ha életet kellett játszva kockára tenni: senki sem küldötte, de mindenüvé ő ment. És sohasem mosolygott. Görög szobrászok ilyennek álmodták a félisteneket. A halhatatlanság ereje sugárzott ki belőle és ha ő megmozdult, ezek sorakoztak vakon mögéje. Tudták, érezték, hogy az ő háta mögött nem érheti baj őket.

A jövődő szabadságharc gyürkőző hősei, csak a maguk rejtekhelyét ősmerték. Százával voltak ezek a rejtekhelyek az ország területén. Barlangok, föld alá vajt tárnák, megközelíthetetlen hegyszakadékok: ő mindegyikét ősmerte. Hirtelen, váratlan megjelent majd az egyikben, majd a másikban. A csüggedőkre rávetette mély pillantását és a vér az arcukba szökött és szemükből vaderő csapott ki. A türelmetlenkedők ránéztek szótalan szájára és úgy érezték, hogy fék szorul: toporékoló lelkükre. És amikor Hadrián császár Judea földjéről távozott, amikor a felgyülemlett energiákat már semmi fék visszatartani nem tudta, — egy bizakodó, diadalmas, egetostromló ordítás szakadt ki éjszakai sötétjében ezernyi barlangok mélyéből: Bar-Koziba, Bar-Koziba.

(Folyt. társ. k. ve. kezis.)

Hogy Lenk

Buka lapjai ha hatalmas bajnokai ban Ziesz radi urik kiverte a Románia aki ezutt lem nyor vits Lenk hívása fo ságnak u ban tartó évben Ge tak. Az o tennisz vi felé fordú sét a baj Ilyen l petést k második f kisasszony nak jóval vereséget másod.k f mertek ré lyes, brilli Ziszov és az Uj sége okát. főváro. ban feltűnést Miklós h nescu Mi vits Lenk fanescu ki amelyben A rend vics Lenk lanatra h beszélni ól lámpaláz f Ófelség sódött ten — Si dotta Ófels — Ziz szolni: — Ezután hol él most az utóbbi azt kérdezt — Ott Itt Mik és közölte, Gentben is

Rap

megszün megyógó lábak, ke hóráljak, mint más szek kell izzadását, e bőr sejtje friss és teszi, ami könnyű és mes járású sitj

tehát turist ka'onának lábakkak é hygienikus üvegenként gyógyszertá ládi csomag let', ára 13 ben teljesen nik a b

Farma

Vezérképv

Hogyan vesztette el Ziszovits Lenke Románia tenniszbajnokságát

Bukaresti tudósítás nyomán az ország összes lapjai hasábos tudósításban számoltak be arról a hatalmas sportszenzációról, hogy az országos tenniszbajnokságot folytató küzdelmek során az első fordulóban Ziszovits Lenke, egy tizenhétéves nagyváradi urilány, érdekfeszítő és izgalmas küzdelem után kiverte a verseny további sorából Gonescu Mimit, Románia 12 éves női egyes tenniszbajnokát, aki ezáltal is a bajnokság favoritja volt. A győzelem nyomán megírták a lapok azt is, hogy Ziszovits Lenke a verseny rendezőbizottságának meghívása folytán vett részt a bajnokságban. A bizottságnak ugyanis tudomására jutott, hogy a fővárosban tartózkodó nagyváradi urilánynak az elmúlt évben Genfben és Nagyváradon komoly sikerei voltak. Az ország sportközvéleménye, de különösen a tennisz világ érdeklődése egyszerre Ziszovits Lenke felé fordult, figyelemmel kísérve további szereplését a bajnoki meccsekben.

Ilyen előzmények után annál hatalmasabb meglepetést keltett, hogy Ziszovits Lenke a verseny második fordulójában egy outsidersától, Stefanescu kisasszonytól, ahinck klasszisa Gonescu kisasszonynak jóval alatta marad, meglepően rossz játék után vereséget szenvedett. Akik látták Ziszovits Lenke második fordulójában mutatott játékát, azok nem ismertek rá a Gonescu kisasszony villámgyőre, erőlyes, briliáns technikájára legyőzőjére.

Ziszovits Lenke most visszaérkezett Nagyváradra és az Uj Kelet munkatársa előtt elmondta veresége okát. Gonescu kisasszony legyőzése, akit a fővárosban eddig verhetetlennek hittek, oly nagy feltűnést keltett, hogy másnap az uralkodó és Miklós herceg is kimentek a versenyre és Gonescu Mimi legyőzője iránt érdekódtek. Ziszovits Lenke éppen ebben az időben kezdte meg Stefanescu kisasszony elleni mérkőzésének első szettjét, amelyben már 4.0-ra vezetett.

A rendezőség egyik tagja ekkor odament Ziszovits Lenkéhez és közölte vele, hogy néhány pillanatra hagyja félbe a játékot, mert az uralkodó beszélni óhajt vele. A nagyváradi urilányt hallatlan lámpaláz fogta el.

Öfelsége nosolyogva köszöntötte a fűlig elvörösödött tenniszbajnoknőt.

— Szívből gratulálok önnek kisasszony — mondotta Öfelsége francia nyelven.

— Ziszovits Lenke csak ennyit tudott válaszolni: — Köszönöm, Felső.

Ezután aziránt érdeklődött az uralkodó, hogy hol él most. Arra a válasza, hogy nagyváradi, de az utóbbi hónapokat egy svájci intézetben töltötte, azt kérdezte a király:

— Ott is játszott?

Itt Miklós herceg szakította közbe a diskurzust és közölte, hogy értesülései szerint Ziszovits Lenke Genfben is igen szép sikereket aratott az ottani

Rapidol

megszünteti és meggyógyítja a lábak, kezek és hártyák, valamint más testrészek kellemetlen izzadását, erősíti a bőr sejtjeit, azt friss és puhává teszi, ami ált. l. a könnyű és kellemes járását biztosítja

RAPIDOL

tehat turistáknak, sportolóknak, mezőgazdáknak, katonáknak stb. nélkülözhetetlen, ugyisint a lábaknak és bőrnek a meleg időszeleken való higiénikus ápolására a legelőkeltebb szer. Ára üvegenként 45 lej. Kapható drogériákban és gyógyszerházakban. Ha nem, úgy rendeljen csatlódi csomagolásban három üveget utánvét mellett, ára 130 lej. A szétküldés ebben az esetben teljesen díjtalanul és portómentesen történik a belsőld bármely postafiókhoz

Farmax Braşov, Postafiók 53 utján
Vezérképviselet: AMPHORA RT. BRASOV

versenyeken. Öfelsége erre ismét melegen gratulált a meghatott nagyváradi urilánynak és azt a prognózist tette el, hogy ő lesz Románia ezévi tenniszbajnoka.

Nem így történt. A rövid audiencia után Öfelsége és kísérete helyet foglaltak az udvari páholyban és Ziszovits Lenke folytatta a Stefanescu kisasszony elleni küzdelmet, amelytől a bajnokság sorsa függött. Az uralkodóval folyó ott beszélgetés hatására alatt és annak izgalmai következtében az eddig nyugodtan és fölényesen játszó Ziszovits Lenke ideges lett és

Viharok, árvizek és földrengések pusztítanak az egész világon

Tizenötezer hold föld áll víz alatt a Bácskában. Rengeteg emberáldozata is van a dühöngő elemeknek

(Cluj-Kolozsvár, június 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) A mai napon tovább érkeznek a jelentések borzalmas viharokról a világ különböző részeiről. Az új jelentések annál súlyosabbak, amennyiben most már földrengésekről is számot adnak. Az orkánok több helyen kísérték, vagy előzték meg kisebb-nagyobb földrengések.

Viddinben (Bulgáriában) rettenetes ciklon dühöngött, amelynek következtében házak omlokoltak össze. Az első jelentések szerint eddig több, mint száz halott van. Ugyancsak földrengések dúltak Szumátrában, Anatóliában és a Földközi-tenger körül. Svájcban és Németor-

sorozatban hibázta el a legkönnyebb labdákat is. Az első szettet még valahogy sikerült megnyernie, a másodikban azonban a szűnni nem akaró lámpaláz következtében minduntalan a hálóba ütötte a labdákat és elvesztette a döntő szettet is.

Románia női tenniszbajnokságát így Stefanescu kisasszony nyerte meg, Ziszovits Lenke pedig Nagyváradon pihen ki a verseny váratlan izgalmaival és a bajnokság elvesztéséért cserébe őrzik a királlyal folytatott beszélgetés felejthetetlen emlékeit.

— 6

Az angol alsóház megszavazta

a bányászok munkaidő meghosszabbítását

A bányászok végső elkeseredéssel folytatják a harcot. Újabb általános sztrájk fenyeget

(London, június 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az angol alsóház tegnapi ülésén 365 szavazattal 163 ellenében elfogadta az új bányatörvényt, mely a régi bérek fentartása mellett a munkaidőt egy órával meghosszabbítja. A bányászsztrájk körüli válság ezzel a megszavazott törvénnyel újra kiélesedett, mert a bányászszövetség végrehajtó-bizottsága elhatározta, hogy a legvégsőkig megakadályozza a munkaidő meghosszabbítását és a bérek leredukálását.

Az Uj Kelet legutóbbi számában ismertette Lloyd Georgenak nyilatkozatát az angol bányász-sztrájkjal kapcsolatban, amelyben, — míg egyfelől Lloyd George kihangsúlyozza azt a felfogását, hogy az angol bányászok önmaguk ellen követnek el öngyilkosságot, ha a sztrájkot a végsőkig húzzák, — másfelől beismeri, hogy a bányászok a sztrájk sikeréért a végsőkig is hajlandók küzdeni. Lloyd George nyilatkozatával egyidejűleg Cook, a bányászszövetség vezetője, a világ összes munkásaihoz kiáltványban fordult, amelyben azzal az indoklással kéri támogatásukat, hogy az angol bányászok sztrájkjának sikere az egész európai munkásság ügye, amennyiben elbukik, vele bukának az összmunkásság érdekei is.

Kétségtelen, hogy a tegnap megszavazott bányatörvény az angol munkásság, de különösen a bányamunkásság körében rendkívül feszült atmoszférát teremtett, amely könnyen vezethet veszedelmes excessusokra. Minden jel arra vall, hogy az angol kormány is, de főleg a mögötte álló bányatulajdonosok nemcsak gazdasági, hanem hatalmi kérdést látnak a sztrájkban és így érthető, hogy minden erejükkel a sztrájk letörésére törekednek. Mindenesetre érdekes szimpoma, hogy ma már az engedékeny és kiengesztelődésre hajló szellemű Macdonald is azon az állásponton van, hogy a kormánynak nincs jogában a munkásság követeléseit ridegen elutasítani, de ezenfelül Macdonald álláspontját vallja Asquith lord is, a liberálisok vezére, aki ebben a kérdésben élesen összekülönbözött Lloyd Georgeval, amelyben ezáltal Asquith maradt pártjában a győztes.

A bányászsztrájk kepcosán a bányatulajdonosok többször megkísérelték békéltető tárgyalásokat összehívni, amelyeken arról igyekeztek meggyőzni a sztrájkolók képviselőit, hogy abban az esetben, ha a munkaidőt nem emelnék fel, az egész szénbányásipar olyan válságba kerülne, amely végleg versenyképtelenné tenné az angol szénét. Minden meggyőző érv ellenére is azonban a munkásság képviselői nem voltak hajlandók a tulajdonosok érveit elfogadni és szigorúan ragaszkodtak a már előbb említett feltételeikhez.

A bányászsztrájk kiélesedése valószínűvé

száiban is erős földrengéseket éreztek. Különösen a Bodeni-tó mentén Reizak (?) városban volt erős a földlökés. Az utcákon szakadékok támadtak és egyes házak falai megrepedeztek. Baávia nyugati partvidékén az országutak, a telefon- és távírvonalak is elpusztultak. A földrengéseknél sok emberélet is odaveszett.

Belgrád, június 30. Zombornál a Duna áttörte a gátat és a Bácskában öb, mint 15 ezer hold víz alá került. A folyam egész vonalán a lakosság rettegéssel gondol a fenyegető katasztrófára, melynek elhárítására mindenütt védőgátakat emelnek.

teszi azt is, hogy egy újabb — bár nem teljes — általános sztrájk fog kitörni, amire abból következtetünk, hogy Cook, a Trade Union egyik vezére csak nemrég boosátott ki felhívást az angol varukokhoz és dokkmunkásokhoz, hogy minden erejükkel és minden módon támogassák a bányászok akcióját. Maga Lloyd George elismeri cikkében, hogy a bányászok minden jövedelmi forrásukat a végsőkig kihasználva, az éhséggel is szembeállva, fanatikusan küzdenek céljuk megvalósításáért. Ha lélektanilag nézzük az új bányatörvény hatását, akkor talán nem egészen jogtalan az a feltevésünk, hogy az angol bányászok elszánt magatartását ez a törvény tényleg a végsőkig fogja fokozni, sőt a nemzetközi munkásságnak szokait a szerveit és csoportjait is ellentállásra és a végsőkig való anyagi támogatásra fogja serkenteni, amelyek eddig közömbösen viselkedtek a sztrájk lehetőségeivel és fordulataival szemben. Éppen ezért nem lehetetlen, hogy az eddigi orosz segély, mely korántsem elegendő az angol bányászok támogatására, a kontinens nagy munkástömegeinek anyagi segélyével fog bővülni. Ezzel szemben azonban az is bizonyosra vehető, hogy az angol állam és a nemzetközi kapitalista érdekeltségek az angol bányatulajdonosokat fogják minden vonalon támogatni.

Az új angol bányatörvénnyel és a munkásság harcias enunciaciójával kétségtelenül küzdelmes fejezete kezdődik az európai szociális mozgalmaknak. Természetesen e pillanatban senki sem tud pozitív jóságot mondani arra vonatkozólag, hogy ebben a harcban melyik fél fog alul, vagy felülmaradni.

Óvakodjunk az utánzattól!

Csak az a valódi

Hellmann-féle kenyér,

melyen ez az ítélet látható kis címke rajta van.

Din Brutarie HELLMANN sütdéből

minden általános süttött kenyeren rajta van,

Ez a címke fontos, mivel tudomásomra jutott, hogy egyes kereskedők kenyerüket, mint Hellmann-féle kenyeret árusítják.

Levél az olvasóhoz

Valasz Ben Ami öcsém tegnapi riportjára

Engedelmet kérek, hogy a magam legegységibb ügyét hozom, nyíjas olvasó, szenzációkra mohó szemeid elé, ne haragudj kérlek szépen, de nem tehetek róla, ha kiprovokálják belőlem, hogy mint új gyümölcs élvezésekor és új ruha felöltésekor a sech-jonnu áldóimát mondjam itt nyílt színen előttem. Mert szerény, de nyilvános szereplésben ime eljutottam oda, hogy már nem annyira írásaim iránt érdeklődnek az emberek, mint inkább az én magándolgaim irányában, főleg, hogy mi a napi táplálékom. Ime a hírnév virágának egyik tuskéje és jó zsidó létemre „miként a jóéért, úgy a rosszért is áldom a Teremtőt.”

Tudnod illik, bár kedves kollegáim gondoskodnak róla, hogy ezért minél szélesebb körben nevesenek rajtam, én kérlek szeretettel, növényevő vagyok, ugynevezett bicsérdysta ezekben az áldott nyári hónapokban, amikor a drága nap fölmelegíti nekem és neked és minden élő léleknek, barmoknak is az eseséget, amikor harmat és a mennyek esője fűrészt és duzzasztja a habos karfiolt, a saláta egymásra omló gyöngéd leveleit, amikor a kalarábó enyhe zöldje, a murok káprázó sárgája és az uborka fehérerezetű kecses teste kinálják magukat nyünknek. Nem is szólva a gyümölcsökről és — már utban vannak — az elképedten piros és az élkelőn kék paradicsomról, a formás és gusztusos paprikáról. Eredj ki, ha nem huzza husevéstől megátkozott lábízületedet a köszvény, menj a piacra reggelente és gyönyörködj Isten áldásában.

Nincs ebben röstelni való! Ha olasz tárlatra mégy, figyeld meg, Firenzében vagy Velencében a képek fele gyümölcs és vetemény-halmokat mutat, mellette a finomarcú és üdészemű olasz leány, aki nem májjással és hurkával tölti a beldőjét, hanem gyümölcsön és zöldségen él, az illatos hagyma ad bárszagos finomságot arcának és a könnyű duzzsagu parmezános zöldségleves teszi ringóvá és hajlékonyá derekát.

Mondom, nincs városban a zöldségpiacnál szebb látvány és nincs így nyár időszakán kellemesebb étkezés mint az, amit a termőföld és a tehén emelője ad a maga nyersségében és természetes desztilláltságában. Ám ne hidd, hogy megcsinálni akarlak vele, kedves olvasóm. Tudom én, az embereket nem a jó szó téríti a jó utra és azért nem csinál tam sohasem propagandát a husevés ellen. Minek veszekedjem doktorokkal és mészárosokkal!

És szelid megbocsátással engedem, hogy az emberek, különösen mindent jobban tudó kollegáim, mulassanak rajtam és ezuttal magam mondóm el egy eddig ismeretlen és mulatságos eseményt.

Egy hölgyismerősöm (a növényevés nem ellenkezik a hölgyeszeretettel) ajánlotta, hogy hűvösebb, esős napokon mégis egyem főtt dolgokat, olyasmit, ami gyorsan elkészül és aminek táperjét nem bomlasztja meg a tűz. Tehát főztek spenótot. Lediktálta a receptet: szárát, gyökerét levágni, megfőzni, késsel fölaprítani, vagy átpasszírozni. Rántást készíteni lisztből és vajból, amíg jól megbarnul. Külön egy cikk fokhagymát aprítani. A főtt spenótot ráönteni, kavarni, bele sót és a fokhagymát, kevés vízzel felönteni, amikor forrni kezd, két tojást (csirátlanítottat persze) beleverni, kissé kavarni és kész.

Elküldtem lisztért, tojásért, spenótért, fokhagymáért, fakanálért, vajért, konyhakésért, aprító deszkáért, vizért, megcsináltattam ötszáz pengőért a villamos főzőtet, fölkeltem hajnalban, ingujra gyűrődtem és kezdtem működni. Minden rendben ment, a spenót szárának az aprításakor csak két helyen vágtam meg az ujjamat és a főző lapján háromszor égettem meg a tenyeremet.

Rántást csak azután csináltam és pedig a következőképpen:

Elővettem a stan'clit, belemarkoltam a puha fehérségbe („Greif hinein ins volle Menschenleben!“) és beledobtam a sístergő vajba egy marék lisztet. Kevartem, kevertem és közben néztem a papirzacskó különös föliratát, amely a kereskedő címe mellett a „sel peszach“ figyelmeztetést mutatta.

Merengtem és mulattam. Mi az, hogy „sel peszach“? Hiszen, ha husevéstől kapja az ember, még azt bízhat, hogy a bolti lisztre is „hechser“ kapható egyik-másik egyházközségi kofifeustól! A kereskedő ügylatszik nem kontremínálja meg a papirzacskót és nem teszi el a jövő pszachig. Innen a furcsának tetsző fölírás.

Igy okoskodtam, keverésközben és föltűnt, hogy a liszt egyáltalában nem akar barnulni. Nem akar barnulni és egyre keményedik. Megkóstolom, megrecsn.

mint kő a fogaim között. Uramisten és ezt kavarjam össze a fényes, zöld spenóttal? Mindegy, szakácsparancs, parancs! Bele a főtt spenótó, hűrsítát vele a fakanállal, hogy a rántás felszívódjék mindezen porokkájaiba. De a rántás nem engedett sem a főzéseknek, sem a víznek, sem a belédobott tojásnak, szívósan izoltta magát és sehogy sem akart környezetével asszimilálódni. Megkóstoltam főzetemet, paprikát, kórsót adtam hozzá, mindez nem ízlett. Vagy bennem, vagy a hőgyben van a hiba, tőprengtem, és rezignáltan fészettetem első főzetemet.

Amikor pedig elrakoztatam holmijaimat — itt jön a vigjáték — rátalálok egy másik stancilira, arra, amiben a liszt volt. Mert a sel peszach zacskó gipszet rejtett kérésem szépen, husvétit gipszet, amit én még a kora tavasszal vettem, hogy a falon a villamos kontaktor körül tapasszak. Elég lett volna néhány deka belőle, de egy egész kilót adtak, mert egy kiló ára szigorúan egy lej.

Igy jártam első főzetemmel. Megboldogult jószágos apám mondása volt: *Wie man sich vornimmt, so hilft Gott.* Föltettem magamba, hogy nyersét eszem, tűzőn-vízben, esőn és szárazon és ime nem is jutottam főtt ételhez.

Kollégáimat, ismétlem, nem akarom megtéríteni. Sem a szivarrágókat, sem a maliciózan orruk alól fölönyeskedőket, sem azokat, akik rostélyosnál újságyilatközlőket adnak a növényevés mellett, de leg-

Váltohamisításért letartóztatták Almásy László magyar parancsörtisztet

A magyar nemzetgyűlés alelnökének öccse éveken át asarolta családját és ismerőseit egy bécsi asszony miatt

(Budapest, június 30. Az Uj Kelet tudósító-jától.) Budapest társadalmi és politikai köreit egy szenzációs letartóztatás foglalkoztatja, melynek előreláthatólag következményei is lesznek. Az történt ugyanis, hogy a budapesti büntetőtörvényszék vizsgálóbírája letartóztatta a magyar fővárosi társaság egyik előkelő, fiatal tagját, Almásy László, Nagy Pál volt honvédfőparancsnok leszerelt parancsörtisztjét.

Almásy László apja Almásy Árpád főbeiktokos volt, testvérbátyjai Almásy László, az egységes párt ügyvezető elnöke s Almásy Sándor, Szolnokmegye főispánja. Almásy László a forradalmak után mint főhadnagy teljesített szolgálatot a nemzeti hadseregben. Neve és családi összeköttetései minden ajtót megnyitottak előtte, egyik legjobb beosztást kapta: parancsörtisztje lett Nagy Pál lovassági tábornoknak, a honvédség főparancsnokának.

A bécsi ut

Almásy főhadnagyot 1922-ben hivatalos megbízásból Bécsbe küldték. A fiatalember néhány hetet töltött itt, mindenki előmenetelt várt utjától, de csalódtak: mire visszajött, már nem volt a régi Almásy László. Senki sem tudta, hogy miért, de régi kedélyét elvesztette, visszavonult a társaságtól és ha valaki találkozott is vele, meglepődve észlelte, hogy finom modora nagyon megváltozott, nyers és türelmetlen lett. Néhány hétig tartott ez a megmagyarázhatatlan helyzet s barátai, rokonai egyre figyelték a fiatalembert. Az izig-vérig pontos katonatiszt egyszerre hanyag lett s gyakran ok és bejelentés nélkül elmaradt hivatalából. Ilyenkor eltűnt néhány napra Budapestről, de senki sem tudta, hová ment. Végre egy napon egy ismerős adta híral, hogy Almásy Lászlót Bécsben egy katonatiszt feleségével látta.

Almásy most már nem tagadja, hogy a nagy változás titka egy bécsi asszonyban rejlik s bevallotta, hogy halálosan beleszeretett Dalbin ezredes leányába, Elvirába, aki egy osztrák százados felesége és nem nyugszik addig, amíg az asszony el nem válik férjétől s haza nem hozhatja magát. Amikor a család tudomást szerzett a fiú céljairól, már nem fogadták olyan szívesen, mint azelőtt s az elhílegüléshoz még jobban hozzájárult az, hogy Almásy azelőtt szerény életmódját gyökeresen megváltoztatta. Hogy mire költötte a pénzt, azt senki sem tudta, de egész rokonságát, baráti körét s még ismerőseit is állandóan kölcsönkérés-kel zaklatta.

Nincsen kaució

Almásy László szavának állott és nem nyugodott addig, amíg Dalbin Elvira el nem vált férjétől, ezután pedig magával hozta Budapestre. Az elvált asszonnyal anyja is Pestre jött. Budán vettek lakást, Almásy most minél előbb meg akarta tartani az esküvőt. Ez azonban nem ment egészen simán, mert a házasságot a család minden be-

kevésbé Ben Amit, aki ezzel a tegnapi cikkével immár negyedszer veszi tollhegyre az én legintimébb ügyemet, nem is szólva arról a muzsáról, amit a szoba sarkában az íróasztalom fölött rendezett be Bicsérdy ellenes furcsaságokból. Mint fa'örzet a folyondár, úgy ölnek engem ezek a zöldségek, de hogy haragszom, de hogy akarok világot javítani.

Emlékeztükbe idézem Lázár Leó, a „Pester Lloyd“ kitűnő munkatársának kitérésű esetét. Herceg Ferenc vitte keresztviz alá a publicistát, aki utközben ijedten kérdezte, nem baj-e, hogy sárga cipőben megy ilyen alkalomra a templomba. „Mit tudom én — adta vissza az író — rajtam kereszteléskor semmilyen cipő nem volt! Én amikor kijöttem és a neofita megint kérdéssel állott elő, vajjon a keresztviz minden bűnt, tehát a tehetséget is leviszi-e, Herceg kezlegyintés kíséretében felelt: „Du gehörst zu dem, Lebi, die nicht za erschma-den sind!“.

Ujságírók nehéz eset új utakra kísélni, azonfelül az én életmódom, bár fölötte rituális, kissé költéses. A vaj, sajt, túró, gyümölcs és a hagyma (a szent hagyma!) egyre drágul. A hús olcsóbb, jóval olcsóbb, baromi dolgok általában olcsók.

Tőled pedig, kedves olvasóm, még egyszer bocsánatot kérek, hogy emésztésedben — nyilván ideitöltött káposztát ettél — ezzel az írással zavaraltalak. De, lásd, kiprovokálták belőlem.

Szabó Imre

folyásával meg akarta akadályozni, s kijelentette a fiának, hogy nem számítat többé támogatásra, ha megházasodik. A házassághoz kaució kellett volna, minthogy pedig pénzt nem tudott szerezni az esküvőtől nem lett semmi. Hogy mégis megházasodhassék, 1923 végén Almásy László otthagya rangozó pozícióját és tisztí rangjáról lemondott. De arról is süttogtek az emberek, hogy Almásyt más okok kényszerítették a lemondásra, adóssági voltak, amelyeket nem tudott kifizetni.

Almásy László most fokról fokra süllyedni kez-

ELIDA
IDEAL-SZAPPAN

Tisztább, enyhébb és sokkal kellemesebb illatú.

Csütörtök
dett. Állás
aki a Ter
jövédelmet
igényeit k
fit, anyja
nagyobb é
lóra szapo

Minél
helyzet, A
rohant a
kott, a leg
hogy pénz
kisebb-nag
vel. Napr
Almásy L
tek el pár
terhetet v
fájdalmat
a rokonok
ember me
László, m
A fiut mé
és amikor
tott borok
és szó nél
bocsátott

Almás
lyamodott
leványok
a Nemzet
Almásy L
alírásával
A Nemzet
kor kider
botrányt
követte m

(Bu
a tegnap
akk előt
szabadon
idején az
attól a v
rus adó
közvélem

(Buc
tudósító
Mihály az
vében olv
elhidegülé
ban, mint
hetett. A
len fuzió
tartást ta
egyes kite
nali szak
párt par
keresztül
lanul elm
akkorra, s
megválasz
végleger

Politik
ként hat
nitják, ak
bivei a ne
ják ki. E
nek, mert
rasz'párti
tartottak,
pártveze
tok azon
Arget
há'irosta,
parasztpár
politikai s

A libe
klubhelys

dett. Állása, keresete nem volt s bár özvegy anyja, aki a Teréz-köruton trafikot kapott, jelentékeny jövedelmet ért el, ez sem volt elég arra, hogy fia igényeit kielégítse. Almásy László volt a kedvenc fia, anyja nem tudta megtagadni tőle a kisebb nagyobb összegeket, amelyek havonta 10-15 millióra szaporodtak. De ez sem volt elég.

Főúri életmód — hitelbe

Mínél reménytelenebbé és sivárabbá vált a helyzet, Almásy László annál megmondhatatlanul rohant a vesztésbe. A legelőkelőbb szállodákban lakott, a legelőkelőbb éttermekben étkezett és mint hogy pénze nem volt elég, mindenhol hátrahagyott kisebb-nagyobb adósságot, egy-egy rokonának címével. Napról-napra jártak a Teréz körúti trafikba Almásy László hitelezői, akik elintézték mindenféle el pénz nélkül. Az anyja inkább súlyos anyagi terheket vett magára, senhogy fiának bajt, vagy fájdalmat okozzon. Mínel engedékenyebbek voltak a rokonok és az a néhány barát, aki még a fiatal ember mellett maradt, annál többet követelt Almásy László, míg végre anyja is megtagadta támogatását. A fiút már nem tudta semmi sem észhez téríteni és amikor nem kapott pénzt, anyja aláírásával ellátott bonokat adt hitelezőinek. Az anyja feltette fiát és szó nélkül fizette ki a bonokat. Majd újra meg bocsátott a tékozló fiúnak, aztán újra összeveszték.

Lelelé a lejőán

Almásy most már kétségbe sutt eszlovákiai őz folyamodott. Először anyja nevével hamisította a kötelevények alá, később azt is megtette, hogy-banent a Nemzeti Bank főpénztárához, egy cédulát adott át Almásy László, az egyéges párt ügyvezetőjének aláírásával, amelyen kétmillió korona kiutalását kérte. A Nemzeti Bank telefonált Almásy Lászlóhoz és akkor kiderült, hogy unokaöccse visszaélt nevével. A botrányt sikerült elkerülni ebben az esetben, de ezt követte még számtalan kisebb-nagyobb hasonló.

Nincsen különleges feltételekhez kötve Románia olasz kölcsöne

A legbékésebb viszony készül Románia és Olaszország között

(Bucuresti-Bukarest, június 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Manólescu pénzügyi államtitkár a tegnapi minisztertanács határozata értelmében ma délelőtt magához kérte a sajtó képviselőit, akik előtt beszámolt az olasz kölcsönről. Mindezekelőtt kijelentette, hogy a kölcsön ön feletti Románia szabadon rendelkezik, mert az semmiféle speciális feltételhez nincsen kötve. Ott tartózkodása idején azt a tapasztalatot nyerte, hogy úgy az olasz sajtó, mint a közvélemény is van hatva attól a végytől, hogy Románia és Olaszország között a legbékésebb viszony létesüljön. A háborús adósságokra vonatkozólag kijelentette Manólescu, hogy a lapokban megjelent erre vonatkozó közvélemények teljesen megteleznek a valósággal.

Argetoianu új orientációt követel a nemzeti párttól

Lupu és hívei viszont a Maniuval való azonnali szakítást akarják

(Bucuresti-Bukarest, június 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az a deklaráció, melyet Popovics Mihály az igazolási vita során a nemzeti párt nevében olvasott fel a kamarában, sokkal komolyabb elhídegülést idézett elő a parasztpárttal való viszonyban, mint ahogy az első hírekből következtetni lehetett. A parasztpárt Lupu szírnya, mely a végteleen fuzióstárgyalások során is intranzigens magatartást tanúsított, annyira zokon vette a deklaráció egyes kitételeit, hogy a nemzeti párttal való azonnali szakítás mellett foglaltak állást, amit a parasztpárt parlamenti csoportjának mára tervezett ülésén keresztül is akartak vinni. Az ülés azonban váratlanul elmaradt az igazolási vita utáni időre, illetve akkora, amikor az optálás folytán a több helyen megválasztott képviselők és szenátorok maradtuma véglegesen eldőlt.

Szakítás a nemzeti párttal?

Politikai körökben az ülés elhalasztása szenzációként hatott és azt Mihalache intencióinak tulajdonítják, aki meg akarta akadályozni, hogy Lupu és hívei a nemzeti párttal való azonnali szakítást mondják ki. Erre arról is inkább oka volt Mihalachenek, mert Lupu dr. és a köréje csoportosult parasztpárti képviselők tegnap délután értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy követelik a pártvezetőségtől a nemzeti párttal való kapcsolatok azonnali megszakítását.

Argetoianu híveivel folytatott társalkozáson elhatározta, hogy a nemzeti párttal követelni fogja a parasztpárttal való tárgyalások megszakítását és más politikai szövetség felé való orientálást.

Bratianu Jonel proféciaja

A liberális párt vezetősége ma délelőtt a liberális klubhelyiségben ülést tartott, melyen jelen voltak

melynek mindig egy-egy gazdag rokon fizette meg az árát.

Egy napon aztán erőlyes figyelmeztetést kapott Almásy a rokonságától, hogy nem hajlandék tovább szélhámosságait tárni, s az első esetben átadják sorának. A fia most egyedül anyját zsebelte. Mikor az özvegy minden pénzét odaadta már, vagy azzal állt elő, hogy félbelövi magát, vagy azt mondta, hogy lecsukják, ha nem fizeti ki a kért összeget. Az anyja minden áldozatot meghozott fiáért s a trafik egész könyvékén már egyébről sem beszélt, mint Almásy László egyre ijesztebb zülléséről. Most már napirenden volt az is, hogy a fia pénz nélkül ment be éttermekbe, kávéházakba és hordárt, vagy pénzért küldött el a trafikba, hogy a arámát ki egyenlítsék. Lakást sem tudott kapni, mert sohasem tudta kifizetni a bért, egyik nap itt, másik nap ott lakott. Az utóbbi hetekben hitelezői már azzal fenyegették, hogyha nem fizet, fel fogják jelenteni. Az anyja már nem győzte pénzzel, a fiaokozata számtalan izgalom is megtörte szervezését, ágyának esett s kezelőorvosai már nem is bíztak felépülésében.

A talj most már teljesen kihasználta Almásy László lába alól, mert senkitől sem kapott segítséget. Ez patantotta ki a botrányt. Egy napon ugyanis megjelent az egyik cég megbízottja egy hérommillió váltóval, amelyre Almásy az anyja nevével hamisította rá. Ugyanakkor egy orvos is két felmüllöt követelt Almásytól, aki nem tudott fizetni és az érdekeltek fejjelentésebe áruztábe vették. Közben a család rendezte az őly anyagi részét, de mert hivatalból üldözendő büncselekményt követett el, az ügyességre került. Védőjécek felfolyamodásra a vádtanács úgy döntött, hogy az összes adósságokat garantáló nyolcmillióes kaució ellenében szabadlábra helyezi, de Almásynak nincs nyolcmilliója és így továbbra is Markó utcai fogházban marad.

IROK ÉS IRÁSOK

Hogyan olvas az ember könyveket?

Irta Karl Capek

Közismert dolog, hogy könyvolvasáskor az ember más területre viszi át gondolatait és más sorsokat érez át, így például a vasgyáros sorsát, vagy a nevető emberét, ennél fogva az olvasó azon igyekszik, hogy testiségétől szabaduljon, amely lekötöi fizikai helyéhez és egyéni sorsához. Vagyis az az ember, aki könyvet olvas, amilyen kényelmesen csak tud, leül, vagy lefekszik, nehogy testisége terhére legyen. Innen van az, hogy a figyelmes olvasó lábait felrakja az asztalra, vagy állát ráhelyezi tenyerére, vagy odaadja magát valami másfajta, ellenőrizhetetlen kényelemnek, röviden: bűnös és kényelmetlen testét valahogy olyan módon pihenteti, hogy békét hagyjon neki és ne követelje jogát. Innen van, hogy az emberek legtöbbször az ágyban olvas. Nem azért, mintha az olvasásra azoknak lenne speciális hajlamoságuk, akik szeretnek lustálkodni, hanem azért, mert a kinyújtózódás az olvasónak egy egészen különös hajlamosága. A villamosban az olvasó ránehazedik a tariozójára, mint valami érett és édes körte. A vasuti kupésban az olvasónak az a tendenciája, hogy lábait a szemben lévő ülőhelyre, vagy pedig utitársának ülőbő helyezze. Némely embernel egy divány, vagy ottomán, vagy heverő, vagy karosszék szerelmi képzeteket okoz, nálam a jólétnék ezen objektumai az olvasónak a képzetét szüli. Legtöbb olvasmányt az angolok fogyasztanak és ezért ők kézik a világ leghelyesebb hírszékei. Az angol regénytermelés közvetlen vonatkozásban van az angol hírszék-áparal. Soha sem látam valakit, aki olvasásközben szulyót tartott volna kezében, vagy, hogy egy lábón ügylt volna. Az ember állva csak egészen illetlen helyzetben olvas. Olvasásközben szinte elbasználja stabilitásának és egyensúlyának maximumát; sulypontjának a legzolidabb támaszra van ilyenkor szüksége.

A testi kényelemről természetesen különös vélemények lehetnek. Mint gyermek, ha súlyos és tiltott olvasmányról volt szó, legzivezebben hasamra fekvő, az ágy alatt tartózkodtam. Míg a kalandos elbeszélések és az utleírásokat legalaprabban akkor éltem át, ha fentültem a szép hárs himbáló ágai között, amelyek a dzsunglre emlékeztettek. „Tom apó sátrát“ fent olvastam a padláson, míg a „Három testőr“ a kerítés egy deszkáján. Olvasásközben legerősebb benyomásomat akkor szereztem, amikor guggolva ültem egy létra legfelsőbb fokán; ma már nem tudok visszaemlékezni, melyik könyv volt. Nem hinném, hogy ma hasonló szabad olvasógyakorlatokra határoznam el magam; olvasmányaim bizony komplikáltabbak is lettek és nem tudnám megállapítani, hogy Lamartin könyvét, „A girond's'ák történetét“, vagy Freud iratait milyen pozícióban olvastam.

Az olvasó ember a magányt keresi: mindenekelőtt azért, mert e pillanatokban minden felebarátja számára teljesen fegyvertelen, másfelől mert az olvasásban nincsen meg a közösségi élet természete. Ha valaki ön mellett egy könyvbe van elmélyedve, akkor nem is tartózkodik ott, hanem egészen máshol, semmi köze önhöz, egész más emberekkel van elfoglalva. Az olvasó ember a másik, a nem olvasó számára ellenszenves; az olvasó fintort vág, vagy öszéráncolja homlokát és ön nem tudja miért. Annaira idegen az ön számára, hogy gondolkozni kezd, vajjon ne provokálja őt ezért az udvariatlanságért. Ezért mindenki, aki olvasni akar, menjen a legszigorubb magányba, mert ott biztosnak tudja magát. Erős, családi érzékel megáldott emberek fenhargon olvasnak, mert megvan a bizonytalan tudatuk, hogy kiessenének a családi körből, ha halkan, vagy egészen maguknak olvasnának.

Az irodalom iránti minden tisztelettem mellett bevallom, hogy a könyv, amit az imént végigolvastam, könnyű undort ébreszt bennem, valahogy úgy érezzük, mint egy tányért, amelyről éppen most ették az utolsó falatokat. Eltakarítjuk, hogy ne lássuk. Csak egészen rendetlen emberek, mint amilyen én is vagyok, hagyják a kiolvasott könyveket ott hemperegni, ahol éppen becsukták. Éppgy megvetjük, mint

PPAN
mesebb illat.

egy kiolvasott újságot. Ha valakit a legmegvetőbb módon akarnánk illetni, akkor nyugodtan azt mondhatnánk neki, hogy annyit törődünk vele, mint egy kiolvasott újsággal.

A rendes olvasó lassan vágja fel a könyvét, mert nyalaskodik közben; itt olvas két szót, ott egy egész mondatot és amikor a könyvet már felnyitotta, akkor megkezdődik a leülés ceremóniája; kényelembe helyezkedik, meg-risálja a torkát, a fejét ide, a lábát oda próbálja helyezni és végül megtalálja az egyensúlyt... igen most, most, így jó... Szinte hihetetlen, hogy némely ember milyenséket fordul, amikor olvas.

Alfred Tirnauer: „Amerika és bevándorlói.” Az ember csodálkozik e könyv olvasása rendjén, hogy száz oldalon mennyit el lehet mon-

dani, ha az író csak a legfontosabbra irányítja figyelmét és ha mindig tárgyilagosra igyekszik. Tirnauer könyvében röviden, de szinte hiánytalanul ismerteti az Egyesült Államok történetét, átvezet bennünket Newyork megdöbbentő utcáin és parkjain, megmutatja a nagyvárosok gazdasági életét és ezek során egész speciális amerikai könnyedséggel ismerteti meg bennünket az ottani munkáskérdéssel. Ugyanez a téma egy kevésbé szófukar írónál testes köteteket ölelné fel. Emellett alaposan ismerteti az amerikai társadalom lelkületét is. Az amerikai nőről szóló fejezete és az amerikai nevelésügyről valósgos iskolapéldája a pártatlanságuk. A könyvnek egyik része a bevándorlók számára nyújt praktikus útmutatást és statisztikát ad olvasmányos, lebilincselő módon.

L. K.

Bacher Emil 223 milliárddal károsította meg a Viktória részvényeseit

Ötrendbelli csalás és okirathamisítás miatt folyik ellene az eljárás

(Budapest, június 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Bacher ügyben megállapítást nyert, hogy Bacher Emil fél év alatt 223 milliárddal károsította meg a Viktória részvényeseit. A chicagói buzaspekuláción többszáz milliárdot vesztett, amikor megkontremínálta a magyar gabonát. A Viktória tőzsdéi értéke januárban még 240 milliárd volt, ma pedig alig 17 milliárd. A Molinum az angol hitelezők kárából már visszatérített ötnegyedmilió fontot, de még ötszáz ezer fontnyi adóssága ma is fennáll. Az újvidéki Lovrekovics-család feljelentésére öt-

rendbelli csalás és okirathamisításért folyik a bűnvádi eljárás Bacher Emil ellen. Az újvidéki feljelentésektől függetlenül Lovrekovicsék Budapestben is megtették a lépéseket. Lovrekovicsék, akik a háború alatt és előtt még nábobok voltak, Bacher teljesen tönkretette.

Tegnap megjelent az ügyészégi fogházban Bacher Emilné egy nagy rózsaszokorral a kezében és engedélyt kért és kapott arra, hogy férjének a rózsákat átadhassa házasságuk negyedszázados jubileumának emlékeztetére.

Uj polgármestert nevezett ki a kormány a nagyváradai városi tanács élére

A belügyminiszter felbontotta a város szerződését a Rimanóczy-vagyon bérletére

(Oradeamare-Nagyvárad, június 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma érkezett haza Bukarestből Jacob József prefektus, aki kijelentette, hogy a nagyváradai ideiglenes tanács vezetésében változás történt. Dr. Papa György, a tanács jelenlegi elnöke lemondott és helyébe a kormány Talbure György tankerületi főigazgatót nevezte ki.

Ugyancsak ma érkezett le két igen fontos belügyminiszteri rendelet. Az egyik felbontja a városnak a Rimanóczy-vagyon bérletére kötött szerződését. Tudvalevő, hogy ennek a szerződésnek előnyös oldalai vannak a bérletre és már újabb ajánlatok érkeztek be, amelyek a jelenlegi bérösszeg három, sőt négyszeresét

ajánlották fel. Valószínű, hogy ezek az ajánlattevők fordultak a belügyminiszterhez és ennek alapján rendelte el a belügyminiszter a szerződés felbontását.

A másik belügyminiszteri rendelet értesíti a városi tanácsot, nem hagyják jóvá azt a szerződést, amelyet a Dreher-Haggenmacher nagyváradai sörgyárral kötött a város és amelyely megengedték, hogy a sörgyár a nagy piac téren sörcsarnokot állítson fel. Itt a helyzet azzal komplikálódik, hogy a miniszter jóváhagyása reményében a sörgyár már fel is építette igen tekintélyes költséggel a sörcsarnokot és most bizonytalan, hogy mi lesz a sorsa.

Kihirdették az írásbeli érettségi vizsgák eredményeit Kolozsváron kedvező a statisztika. Nagyváradon átlag negyvenszázaléka bukott el a vizsgázóknak

(Cluj-Kolozsvár, június 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Június 25-én kezdődtek meg országsszerte az idei érettségi vizsgálatok. A tavalyi szomorú eredményei után az idei eredmények lényeges javulást mutatnak, ami nem csupán a jelöltek felkészültségének, de a vizsgáztató bizottságok humánusabb elbírálásának is tudható be. Kolozsváron a Baritium-liceumban már ma reggel kihirdették ki az eredményt és a szóbeli érettségi is megkezdődött, míg a Regina Maria-liceum eredményei csak este 8 órakor kerültek nyilvánosságra.

Az írásbeli érettségi vizsgálatok részletes eredményei a következők:

A Regina Maria-liceum érettségi bizottsága előtt 140 tanuló jelentkezett vizsgálatra. A Tarbut-gimnázium 15 növendéke közül 11 megfelelt, 4 elbukott, az unitárius-gimnáziumban 24 közül 15 megfelelt, 9 elbukott, a ref. gimn. 26 növendéke közül 20 megfelelt, 6 elbukott. A református leánygimnázium mind az 5 növendéke megfelelt, a Marianum 12 leány növendéke közül 10 megfelelt, 2 elbukott, a Regina Maria 24 leány növendéke közül 1 bukott el, 23 megfelelt.

A Baritium-liceumban székelő érettségi bizottságnál 139 növendék jelentkezett, akik közül

30-at visszavetettek. Szóbelire bocsátottak a kolozsvári állami gimnáziumból 47, a naszódiból 19, a désből 17, a szamosújváriból 12, a besztercei szász gimnáziumból 13.

Lényegesen kedvezőlenebbek az eredmények Nagyváradon, ahol hétfőn este kihirdették ki a nagyváradai Gojdu-liceumban az írásbeli érettségi eredményeit. Eszerint 99 váradai diák közül 32-ét nem engedtek szóbeli érettségi vizsgára, az első számú szekciónál, amelynek elnöke a multévi váradai működéséről híres Dima professzor volt. A fiú-növendékek közül a legjobb eredményt a Gojdu-liceum román szekciója kapta, ahol 33 jelentkező közül mindössze hármat buktattak el az írásbeli érettségén. A magyar szekciónál 15 vizsgázó közül csak 8 tette le sikerrel az írásbelit. Alig valamivel jobb a zsidó liceum vizsgájának eredménye: 19 zsidó tanuló közül 11-et bocsátottak szóbeli vizsgára. A váradai leánygimnázium növendékei mu'aták a legjobb eredményt, ahol 14 lány közül csak 1 bukott el az írásbelin. Ugyancsak a Gojdu-liceumban vizsgáztak a belényesi, nagykarolyi, szilágyoslyói és zilahi gimnázium baccalaureátus jelöltjei. Ennek a bizottságnak az elnöke Daraganiu kolozsvári egyetemi tanár volt. Itt is nagyon szomorú volt a vizsga eredménye: 102 vizsgázó közül csupán 55 mehet szóbeli vizsgára.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és kezeleti zsidó sajtó napilapja
Szerkesztők: Glazkaly János és dr. Marica Erzsébet
Főszerkesztő: Dr. Marica Erzsébet
Az Uj Kelet cikkének utánnyomását csak a levél megjelölésével engedjük meg.

5 mai naptár:

Csütörtök
6886. Tamuz 19.
1926. július 1.

— A királyi pár Nagyszebenben. Bukarestből jelentik: Ferdinánd király, Mária királyné és Mircea hadügyminiszter ma Nagyszebenbe utaztak az új hadnagyok felavatására. Ebből az alkalomból a tiszti iskola és a helyőrség nagy ünnepeket rendez az uralkodópár tiszteletére.

— Ileana heregnőt autóbaleset érte? Bukarestből jelentik: A „Politica” értesülése szerint Ileana heregnő Konstancában egy autószerencsétlenség folytán súlyosan megsebesült. Ileana heregnő nem várta be, amíg autója megáll, kinyitotta az ajtót, az autóból kiesett és állítólag súlyos sérüléseket szenvedett. A többi bukaresti lapok még nem kaptak semmi hírt erre vonatkozólag Konstancából. A hírt így fentartással közöljük.

— A nagyváradai tábla jóváhagyta a százmillió szatmári vámbírságot. Nagyváradról jelentik: Ma délelőtt hirdette ki a nagyváradai Tábla elnöke Ilie Andor dr. azt az ítéletet, amelyet az elnökléte alatt működő egyik tanács a szatmári selyemcsempészek ügyében hozott. Az ítélet szerint Koós György, Lebovits Herman, Jeremiás Herman és még néhányan tavaly több mint tízmillió lej értékű selymet kíséreltek becssempészni a vámbírság megkerülésével, amelyet azonban Florea szatmári vámfőnök megakadályozott és a vámtörvény rendelkezéseinek megfelelően 106 és félmillió lej bírággal sújtotta a társaságot. A szatmári törvényszék ezt a bírságot helybenhagyta. A nagyváradai kir. Táblához vámfellebbezés folytán került az ügy, amely megerősítette a törvényszék döntését.

— Rendezik az erdélyi volt MÁV-vasutasok nyugdíj-ügyét. Budapestről jelentik: Egy héttel ezelőtt Erdélyből küldöttség érkezett Budapestre, amelyet tízezer volt MÁV-tisztviselő és alkalmazott közgyűlés küldött fel a MÁV nyugdíjintézetéhez nyugdíjuk rendezésére. A küldöttség tagjai Makutz Gyula nyugalmazott felügyelő, Huszár Bertalan főfelügyelő, Peredy György hírlapíró, a magyar párt bihari tisztségviselője, a román kormányval folytatott tárgyalásokat, a MÁV vezérigazgató-ságát, a kereskedelmi és népjóléti minisztereket kereste fel, majd tekintettel arra, hogy az ügynek külpolitikai színeze is van, a miniszterelnökséget is felkeresték. A tárgyalások azonnal megkezdődtek és a lehető legkedvezőbb mederben folynak. Ugyanis ezek a tárgyalások belekapcsolódtak azokba a tárgyalásokba, amelyeket a szomszédos országok kormányjaival nemrégben vett fel ismételt a magyar kormány.

— Parlament elé kerül a szőlőművelés védelméről szóló törvényjavaslat. Bukarestből jelentik: A parlament jelenlegi ülészakában valószínűleg tárgyalás alá kerül Garoflid miniszter törvényjavaslata a szőlőművelés védelméről. Az új javaslat mintegy hárommilliónyi új jövedelmet is fog hozni az államkincstárnak, amennyiben felemeli az eddigi illetékeket. Ezt az összeget egy szőlőművelési hitel létesítésére fordítják, amely az öszel létesítendő általános mezőgazdasági hitel szerves részét képezi.

* A Kereskedő Tanács közgyűlése. A f. é. június 20-ikára összehívott határozatképtelensége folytán elhalasztott évi rendes közgyűlést f. é. július hó 4-én, vasárnap délelőtt 10 órakor tartjuk meg saját helyiségünkben és pedig az alapszabályok értelmében, tekintet nélkül a megjelent tagok számára. Ezen közgyűlésre ez uton hívjuk meg t. tagjainkat. A Kereskedő Tanács (Sfatul Negustoresc) Választmánya.

Legolcsóbban **fest, tisztít UNIO, Cluj** Fióközlet Str. Baritium 2., Str. Iuliu Maniu 8. Cal. Motilor 110. Gyár C. Regele Ferdinand 133. Telefon 877

— Melektívsezt
a nyomda
nyomdász
kal az új
évre kötő
abban áll
lése mellé
teljesítme
munkások
1188 lej-
szemben
10 százal
ségű rész
gasági po
kor Erdé
kötötték,
fcl, hogy
a kerület
jöttével,
drágult,
kek ára
tik a
Vagyis p
akkor a
uj kollek
hетенkén
desi száz
csenyabb

— A
ségának
érték vég
ságának
ifjusági
nincs beá
Réthy k
kezők: I
tályu fér
páros. dr
páros. P
Giurgiut
Devecser
egyes. G
egyes: A
egyes: A

— E
Eimundó
gyesek. (

— B
ban. Bre
városban
éjzakán
magával
anyagi vi
már nem
ország, m
megadta

— E
mális ar
gazdaság
ipar- és
Garoflid,
résztvéte
a tojásax
a leszáll
zés vége
illetékes
kező tár
pente, h
és zöldsé
az új Ko
téséről, a
törli a n
árát aza
lők a ha
kielégít

F
vilá
si
Ca
[v.
fest
tot.
T

TÖZSDE

Június 30 án

A lej Zürichben 230 00—235 00, Párisban 16 25 Budapestben 325, Bécsben 323 00, Prágában 15 30.

Kolozsvár. Intenzívebb vásárlással kezdődött a délelőtti devizaforgalom, a magasabb zürichi jegyzés hatása alatt azonban délfelé ellanyhult a piac. Délután mindenhol erősebb devizakinálatot jelentettek csökkenő árak mellett. Az utóban a lej 237 szantim volt a 235-ös zárlati árfolyammal szemben. Az árfolyamok a következők:

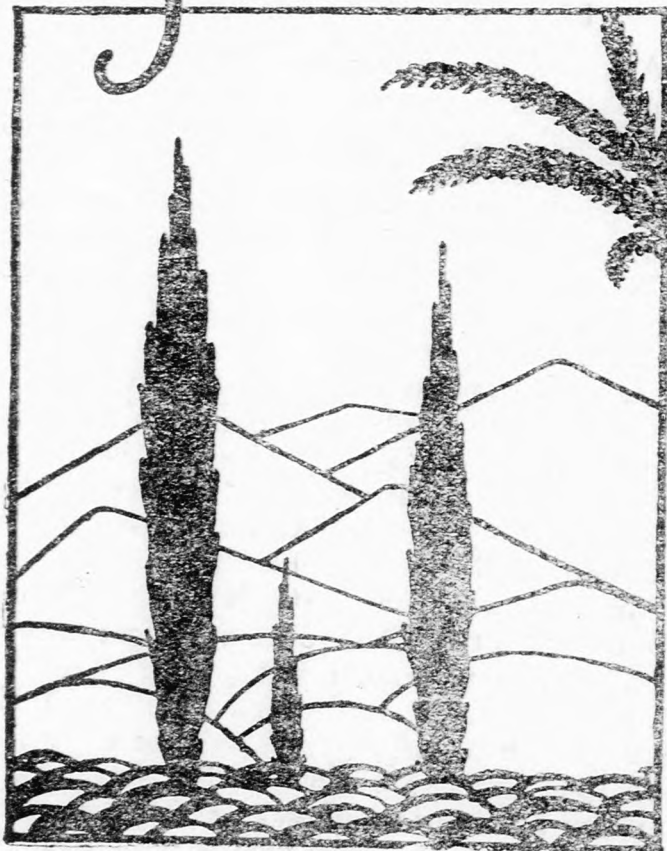
Bécs 31 60—31 80, Prága 6 65—6 70, Budapest 314—316, Páris 6 45—6 60, Zürich 43 40—43 60, Newyork 223 00—225 00, London 10 90—11 00, Milánó 8 15—8 30.

Zürich. Zárlat: Berlin 123 00, Amsterdam 207 50, Newyork 516 50, London 2514 00, Páris 1465 00, Milánó 1867 50, Prága 1530 00, Budapest 72 30, Belgrád 913 50. **Bukarest** 230 00—235 00, Varsó 40 00, Bécs 73 15.

Bukarest. Devizák: Páris 6 40, Berlin 53 20, London 1085 00, Newyork 223 00, Milánó 8 14, Zürich 42 20, Bécs 31 50, Prága 6 60 Brüsszel — Budapest —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 880, német márka 52 00, leva 1 75, török lira 115, font sterling 1075, francia frank 7 00, svájci frank 42 00, olasz lira 8 00, drachma 2 75, dinár 3 90, dollár 223 00, lengyel forint —, osztrák schilling 32 00, magyar korona 32 00, cseh korona 6 60, belga frank —, holland forint —.

Thamuz 20-án
emlékeztek meg
Jézusról

ültetnek egy fát a
Herz erdőbe

Aranyér
„Anusol” Soedecke

Aranyér ellen több, mint 25 éve a legjobban elismert szer. Egyszerű alkalmazás, biztos siker, minden fájdalmat azonnal megszüntet és meggyógyítja a gyuladt, sebes és vérző helyeket. Ártalmatlan alkotórészekből mentes, reggel és este egy kúpocskát tesz a végébe bevezetve. Minden patikában és drogeriában kapható.

Gyár címe: **Goedecke & Co.**
Chem. Fabrik Leipzig
Raktár **F. H. Mees** Bucarest
Calea Griviței 61

KÖZGAZDASÁG

Kétszázmilliárdért gazdát cserélt
Magyarország egyik legnagyobb ipari vállalata

A budapesti Hitelbank vette át a Schossberger-cégtől a selypi cukorgyárat és a Zsófia-malom. A bank 150 milliárdot keresett az üzleten

(Budapest, június 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Alig ocsudott fel amiatti meglepetéséből a magyar közgazdasági élet, hogy a Victoria-malomkoncern két igazgatóját, Bacher Edét és Fabri Oszkárt letartóztatták, újabb hasonló színvonalú szeszadójára akadt. Budapest egyik legrégibb és legerősebb vállalata, a Schossberger Henrik cég likvidálni kezdte összes üzleteit, amelyek a Hitelbank tulajdonába mennek át.

A budapesti piacon már néhány héttel ez előtt kezdtek el süttogni, hogy a több évtizedes Schossberger Henrik cég fizetési nehézségeibe jutott. A hír megdöbbenést keltett, mert a Schossberger-cégnél szinte korlátlan hitelek voltak nemcsak a belső piacon, de a külföldi piacokon is. A válság egy meglepő külföldi lépés következtében tört ki, a Schossberger cég angoliai és svájci hitelezői szinte egyidőben váratlanul felmondták a cég hitelét és máról holnapra mintegy 150 milliárd magyar koronát kitevő külföldi kölcsön visszafizetéséről kellett a Schossberger-cégnél gondoskodnia.

A külföldi hitel felmondásának ideje óta

Blank Moritz szerint két év kell a lej stabilizálásához

4—5 millió fontos tartalékra van szükség a román valuta biztosítására

(Bucaresti-Bukarest, június 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mint ismeretes, azokon az értekezleteken, amelyeket a Legfőbb Gazdasági Tanács a pénzintézetek vezetőivel együtt tartott a lej megjavítása, illetőleg stabilizálása érdekében, elhatározták, hogy a pénzintézetek vezetői közös memorandumban fogják javaslatukat megtenni egy a lej-kérdés, mint az ideigabonakampány zavartalan lebonyolítására vonatkozólag. A különböző memorandumok közül eddig csak a Banca Marmorosch javaslata maradt titokban és ezért az egyik fővárosi lap munkatársa felkereste Mauriciu Blankot, a bank vezetőjét, akiől megkérdezte, hogy a Legfőbb Gazdasági Tanács elé terjesztett memorandumában milyen javaslatot tett a román valuta stabilizálására érdekében.

A Banca Marmorosch vezetője a hozzá intézett kérdésre az alábbiakat válaszolta:

— Nem terjesztettem be memorandumot, hanem a lej kérdésében a Legfőbb Gazdasági Tanács ülésén szóval fejtettem ki álláspontomat, majd Averescu miniszterelnökkel és Garofid miniszterrel az alábbiakat közöltem írásban:

— A költségvetés szigorú kiegyensúlyozása

eltelt hetek izgalmas tárgyalások láncolata volt. Arra irányultak ezek a tárgyalások, hogy a nagyhirű régi cég külföldi kötelezettségeit simán teljesítse és a Schossberger-cég fizetési képtelenség nélkül uszassa meg a sulyos válságát. A megoldás sikerült. Schossberger Henrik két fia, a cég örökei, báró Tornay Rezső és báró Tornay Lajos irták alá a szerződést a Hitelbankkal, amely magához váltotta a híres selypi cukorgyárat, az ott épített Zsófia gőzmalmot és a cég tulajdonát képező palotát. A vételár 120 milliárd korona, de ebbe felszámították a cukorgyárak a répatermelőkkel kötött szerződéséből fennálló kötelezettségeiket.

A Schossberger Henrik cégtől tehát elszakadt két legnagyobb alapítása, de ez volt az ára annak, hogy a cég ügyeit simán likvidálhassák. Kétségtelenül nagy ár, mert a szakértők a selypi cukorgyárat 200 milliárd koronára értéklik, a Zsófia malom is megér 30—40 milliárd koronát és a palotát is 6—7 milliárd koronára becsülik.

mellett a kereskedelmi mérleg biztosítására és a szükséges fizetések eszközzésére, valamint, hogy a lej stabilizálására megtaláljuk a helyes árfolyamot, véleményem szerint legalább egy-két év szükséges, még az esetben is, hogyha a szükséges intézkedéseket már most foganatosítjuk. A lej kurzusát olyan ponton kell stabilizálni, amely mellett egy az ipar, mint a gabonaeport reális fejlődést érthet el.

— Ha a fenti idő alatt sem lehetne elérni a lej stabilizálását, valamilyen fix kurzusnál feltétlenül szükséges volna egy külföldi kölcsön igénybevétele, amelyből a Banca Nationalánál négy-ötmillió fontot kellene tartalékolni azzal a céllal, hogy bármilyen időpontban a meghatározott lejkurzust intervenciójával a bank fenn tudja tartani.

— Gondolja, hogy jelenlegi realizálható volna egy négy-ötmillió font sterlinges kölcsön?

— Igen, — felelte a bankvezér — sőt nagyobb kölcsön is megszerezhető volna, mely azt a célt szolgálja, hogy megfelelő alap létesíthessék a valuta biztosítására. Bizonyos azonban, hogy egy ilyen kölcsön megköveteli az annuitások pontos eszközzését, amelyekre egyébként is feltétlenül szükség van.

bucaresti Grivitein és a Teme-várt építendő inasothon építési munkálatait cca egyenkint hárommillió értékben.

Július 21-én 3000 m³ deszkára, július 6-án trombitákra, sipokra és harangberendezésekre, július 30-án bádogárakra és különböző faárakra.

Július 15-én a temesvári pályafentartási osztályon villamosvillágítási berendezésekre és anyagokra kb. kétfélmillió lej értékben.

Július 20-án a szatmári üzemigazgatóságnál a halmii restauratio bérbeadására, kikiáltási ár 10 000 lei, július 7-én bundákra a bukaresti

Július 1. után is

árusítják az „Au Printemps” (volt Missir) áruházban még néhány napig az összes árucikkeket gyári áron, minden haszon nélkül, hogy az összes állami és magántisztviselőnek megadassék a lehetőség, hogy elsejei fizetésükből még vásárolhassanak annyira leszállított áron

gazdasági osztályon.
Július 17-én 50 000 kgr. 4 mm. cinkeztet
va drótra és 50 000 kgr. 5 mm. cinkeztet
vasdrótra.

A brassói üzemigazgatóságnál július 13-án
nyilvános árverésen béreadják a nagyszabeni
állomási restaurációt, kikiáltási ár 371.000 lej.

Negyven százalékkal csökkent Cseh-
szlovákia romániai árubevétele. Prágából
jelentik: Szombaton publikálták a májusról
szóó külkereskedelmi statisztikát, melyből az

Meghosszabbítják a bányajogok ér-
vényesítésére szóló határidőt. Bukarestből
jelentik: A bányajogok érvényesítésére (validá-
lás) szolgáló határidő július 4-én jár le.

Felemelék a dohánybeviteli árak-
kat. A Sváb Gazdasági Egyesület és az E. G.
E. felterjesztésére a dohányjövendéki igazgató-
ság értesítette az érdekelteket, hogy a kincstár

Származási igazolvány kell a Cseh-
szlovákiaiba való gabonakivitelen. A cseh
szlovák kormány egyidejűleg azzal, hogy az

Felszabadítják a nyersbőr kivitelét
Magyarországon. A borszakmában elterjedt
a híre annak, hogy a nyersbőr-kivitel a kormány

Csökkent a magyar bankjegyforga-
lom. Budapestről jelentik: A Nemzeti Bank
jegyforgalma a június 23-iki kimutatás szerint

A világ szenzációja az IDEAL
filc-kalapjal.
Sza makalapot minden elfo-
gadható árban árusít az
IDEAL
kalapszalonn. Formálások 48 óra alatt készülnek
Oluj. Gales Recepte Ferdinand S.

SZÍNHÁZ MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

Színházi Iroda közleményei

Dr. Szabó Jucival bucsuzik a drámai együt-
tes. A nyári szünet előtt csütörtökön este lesz az
utolsó prózaelőadás a magyar színházban.

Cigányprimás — Pintér Bóskével. Pénteken
este játszik a Cigányprimás, melyet ebben az
évből még nem játszott. Pintér Bóské egyik

Maricza grófnő. Szombaton este játszik a di-
adalmas siterü Maricza grófnő 14-edeszer Krá-
csonyi Ilivel, Marsi Gizivel, László Andorral,

Vasárnapi előadások. Vasárnap három előadás
lesz a színházban. Délután felhárom órákor gyer-
mekelőadást tartanak és a Hamupipőke körül szünet,

Postás fiu és huga. Egyik legmulatságosabb
régí operát reprizára készül a színház operett-
együttese a Postás fiu és huga-ra. Hétfőn és ked-
den játszik ezt a kedves és mulatságos operettet,

Magyar Színház heti műsora

Csütörtök: Dr. Szabó Juci. (10-edeszer. A drámai
személyzet bucsúelőadása a szünet kezdése
előtt. Poór Lili fellépésével. Sorozatszám 453)

Péntek: Cigányprimás. (Operettrepriz, új betanu-
lással és új szereposztással 50 edeszer. Pintér
Bóskével. Premióbérlet 69 sz. Sorozatszám
454)

Szombat: Maricza grófnő. (14 edeszer. Sorozatszám
455.)

Vasárnap fél 3-kor: Hamupipőke. (Gyermekelőadás
igen olcsó helyárrakkal. Sorozatszám 456.)

Vasárnap d. u. 5-kor: Frasquita. (Leszállított
helyárrakkal. Kráczsonyi Ilivel, László An-
dorral, Ihász Aladárrel. Sorozatszám 457.)

Vasárnap este 9 kor: Csókos asszony. (16-edeszer.
Mimi Shorp új táncával. Pintér Bóskével,
Ihász Aladárrel. Sorozatszám 458.)

Hétfő: Postás fiu és huga. (Operett-repriz új be-
tanulással és új szereposztással. Pintér Bó-
skével, Ihász Aladárrel. Utolsó premióbérlet
70 sz. Sorozatszám 459.)

Kedd: Postás fiu és huga. Sorozatszám 460.)

Szőnyeg- és
régiségkereskedését

ROSENBERG J.

áthelyez e C. Victo-
rirel (v. Kosuth L.-u.)
5. sz. alá, ahol ujon-
nan és dusan felszerelt
raktárát

nagyon olcsón
árusítja.

Van szerencsénk értesíteni a helybéli és vidéki
kereskedő urakat, hogy

"Argus" név alatt Brassóban, Hosszu-utca
21. szám alatt liszt- és terményügynökségi
irodát nyitottunk

Kérjük a tisztelt kereskedő urakat, szívességeknek
szükségletük beszerzése előtt bennünket is föl-
keresni ajánlattétellel végezt. Legjobb bánáti és leg-
kégyelműbb felügyelettel való összeköttetésünk foly-
án állandóan a legolcsóbb napjában a ajánlatunk. Főtörök-
vésünk az, hogy a t. kereskedő urak legnagyobb
megelégedésüket k érdemeljék. Jelenleg több vagon
e sörendő regáti nullás és fészöliszt eladására van
megbízásunk, nagyon olcsó árban, mintával szolgál-
natunk. Tessék ajánlatot kérni.

Rosenbaum & Co.
ARGUS
liszt és terményügynökség

Időt és pénzt takarít meg

az egyedül tökéletes és részletes Mocianu-
féle országos

Vasuti Menetrend.

A 100 oldalas könyv ára tőrképpel 40 lei.
Kapható az összes könyvkereskedésben és
újságyterjesztő helyeken.

Csakis a

kávédaráló
véd jegű

csomagokban

van
Valódi
Franck

Ez a legfinomabb
és utolérhetően
kiadóságánál fog-
va a legtakaréko-
sabb kávépótlék.

HEINRICH FRANCK SÖHNE S.A.R.L.
BUCUREȘTI - BRAȘOV.

Hölgyeim!

Saját érdekükben hala-
déktalan keressék fel

CHIC de PARIS

(Volt LÖRINGZ és TÓTH)

Főtér No 8.

divatáruházát,

mert sikerült a cégnek nagymennyiségű
női divatcikket jóval gyári áron alul
beszerezni. Ezen áruk elárúsítása

múlt hó 18-án kezdődött

az alant jelzett rendkívül olcsó áron:

- 1 m francia mosó delain .. lei 59
1 m. francia szövet száda 59
1 m. kitűnő minőségű női ruha-
vászón, minden színben 104
1 m. kitűnő minőségű mintás
mosó marocain..... 78

Kelengyevásznak

46 leltől feifelé és még itt fel
nem soro t rengeteg árucikk kerül el-
adásra mélyen leszállított árak mellett.

Kérjük kirakatárainkat
figyelemmel kísélni!

APRÓHIRDETÉSEK

Egy sor! Közéknél egy szó 4 lej, vastagabb betűvel 8 lej. Legkisebb apróhirdetés 40 lej. Álláskeresőknek 50% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej

LAKÁS

Különbejáratu, egészséges, tágas tágas turozott szobához lakótárs kerestetik izetes kóser kosztal Rudolf-ut 54 1945

Irodahelyiségek azonnalra a Wesselényi-utca-ban kiadó. Janovitz ruházlet. 1944

Kiadó

3 szoba, konyha, mellék helyiségekkel a Vasvári Pál uton Érdeklődni lehet Németh István szabónál Deák Ferenc és Bolyai utca sarok. 699

ÁLLÁST KERES

A drog, bor és szesz szakmában a Cluji piacon már évek óta dolgozó agilis ügynök képéseket, utazói vagy raktárnoki állást keres. Megkereséseket Agi is jelgére a kiadóhivatal továbbít.

ADÁS-VÉTEL

Menyasszonyok figyelmébe! Eladó 1 ágys itó, 2 függöny Ri chelieu és angol madeira kézimunkával. Megtekinthető este 7-től és vasárnap d. e. 10-1-ig Fellegvári-ut 9 jobbra II-ik ajtó.

Füszertüzet - jófor almu - Marosvásárhely főterén kedvező áron berendezéssel és áruval együtt azonnalra eladó. Érdeklődések Révész Ernő könyvkereskedése Marosvásárhely címre. 1868

Eladó 2000 db jó minőségű keskenyágnyu 140 cm-es tőgy tapéta. Megkeresések Turner Jakobhoz Zalsau.

Nyomdászok. Azonnal eladó: 1 db. 12es Sigl gyors-sajtó motorral, 1 db. Anger téglanyomó 400 kg. jó betű. 50 kg. rézanyag. Révész Ernő könyvkereskedése, Tg.-Mures

HUNWALD
Cluj, Str. Vlahuța (vél Bolyai-ut.) 3. Telefon 147

Üvegcsiszoló és takor gyár. Táblaüveg raktár és üvegcsiszoló vállalat. Hibás tekerc újrafon sorozása 100

ALKALMAZÁS

Zsidó egyetemi hallgató 2 fiúgyermek mellé a nyári szünetre felvétel. Díjazás megállapodás színt. Jelentkezni lehet: Weisz Elek ógnél Str. Regina Maria 14. 1843

Segédet üveg po cellánost, perfekt román nyelv tudással, azonnali belépésre keresünk. Moskovits & Comp. Cluj 1846

Jómegjelenésű 30 év körüli nőten fiatalember bizalmi állás betöltésére kerestetik. Részletes ajánlatok „Életcél” jelgére a kiadóba keretnek. 1847

Jó családból való fiút tanítónak felvesz „Optica” Str. Univerzitatii 1.

Megbízható, jóírásu, pénztárkezelőnt felvesz Weisz Elek Str. Regina Maria 14. 1843

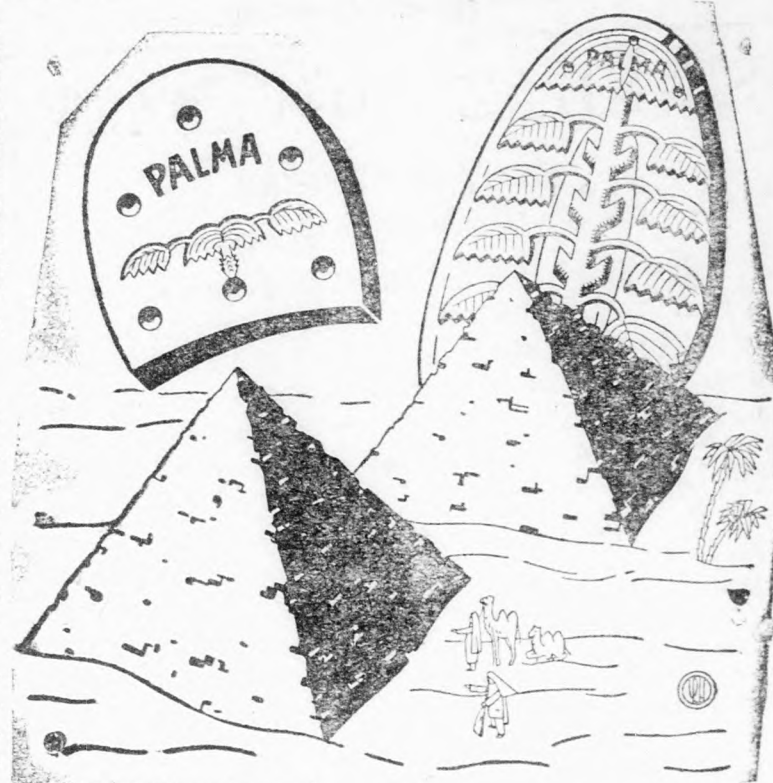
KÜLÖNFÉLE

Név-Jegyeket,

születési, eljegyzési, esküvői kártyákat és mindenféle mulatsági meghívókat legszebb kivitelben készít a Kadima-nyomda Cluj

Mindenféle fordítások angol, francia, német, román és magyar nyelven (levelek, kérvények, szépirodalmi, tudományos, közgazdasági cikkek, prospektusok stb.) írógéppel való másolások és sokszorosítások gyorsan, pontosan készülnek. Főlvétel Friedmann könyvkereskedésben, Főter. 842

Két urilány teljes ellátást kaphat zongorahasználattal. Cím a kiadóban 975

Tartós cipő

az egészség és pénzmegtakarítás érdekében minden praktikus ember részére elengedhetetlen. Palma kaucsuksarok és talp kétszeresen tartóssá teszi cipőjét, olcsóbb, mint a bőr, rugalmas járást ad és megkíméli Önt nedves időben a meghűléstől.

Hirdessen az Új Keletben!

Telefon: 2-28, 10-47
SZÉP NYOMTATVÁNY A LEGJOBB REKLÁM

Kadima-nyomda

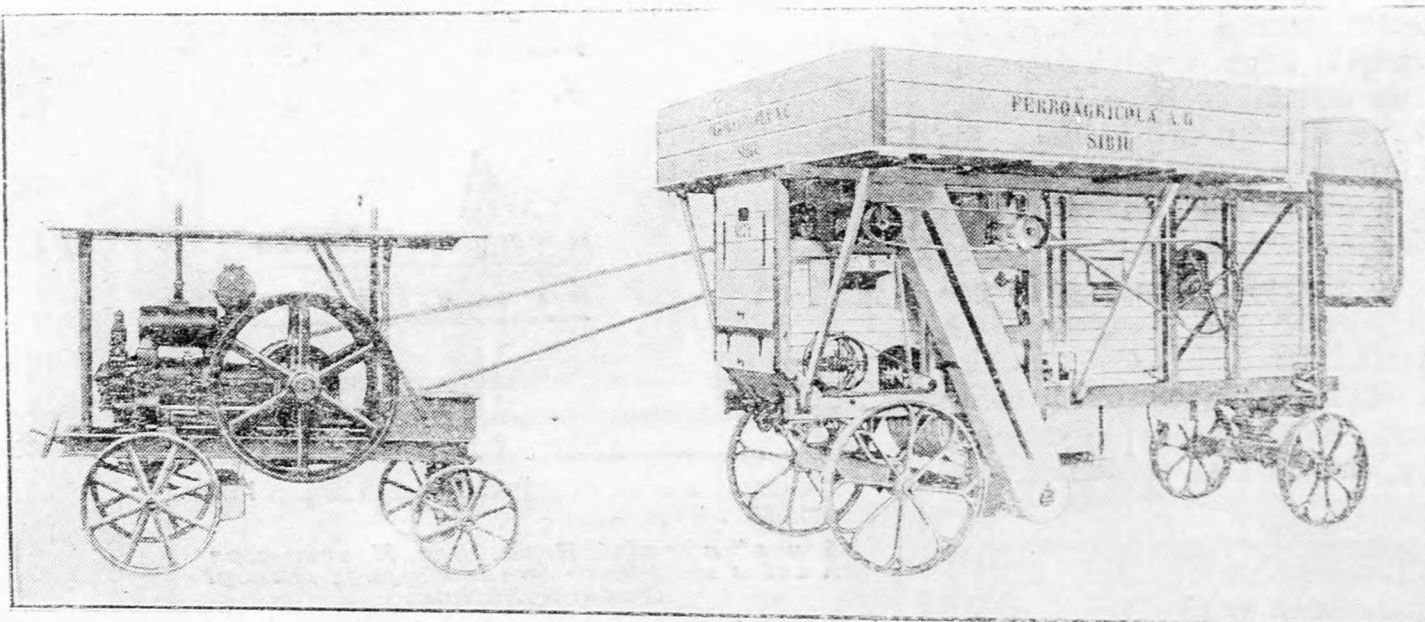
Cluj, Strada Baron L. Pop No. 10

Készülnek

Könyvek, füzetek, lapok, folyóiratok, zárszámadások és mindennemű bank és kereskedelmi nyomtatványok, díszes és művészies kivitelű levélpapírok, bál- és esküvői meghívók, cégkártyák, névjegyek stb.

Erdély legmodernebb betűanyaggal felszerelt nyomdája

Kérjen ajánlatot

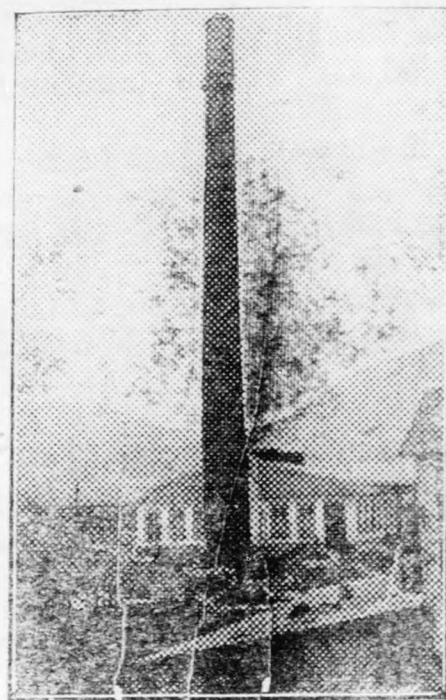

Saját bevált gyártmányu **motorcséplőhőszelvényeket** versenyen kívüli áron és kedvező fizetési feltételek mellett azonnal nagyszabenyi raktárról szállít

Ferroagricola mezőgazdasági gépgyár Rt. **Sibiu-Nagyszabeny** Só-utca 35-37

Ajánlatok, utazóink látogatása, valamint bemutatás díjmentesen!

Kadima Nyomda és Kinyitókészlet Gyár Rt. nyomda Cluj, Strada Baron L. Pop (vél Brasov-utca) 10 szám

Eggenberger építési vállalat, Brasov Weisz Mihály-u. No 15

Telefon 7-37

Aranyat, platinát, régi fogso-rokat legmagasabb áron vesz **Transilvania**

Dental Depot
Cluj, Strada Jorga No 3.

Gyárkémény építés, gőzkazán befalazás, gépek alapozása, mindentelö botanikumkák kivitelö, kőmenetek, gyártelepek részére, saját szerkezetű szab. füstvezetők építése, Magas építés

szekszó. E...
lyatal és...
Kölozsvá...
Pop (Br...
Te...
szek. és sz...
977, 228...
Sz...
y szám ára p...
és vidéke...
tarestben

1926 július

A

„Egy köd...
előttem lebeg...
falairól, rém...
röl, előttem já...
merem írta, ö...
Arthur örta sz...
szelött Jeruzsá...
Jaffa kapunál,
az érkező csás...
nyesmit érzett...
vándorolt, min...
az épülő orszá...
ujjászülető nép...
ott lebeg ez a...
bensőséges mu...
ó prófétaí feje...
megváltás szikr...
dan a pusztajá...
tűzszlop, am...
pusztaságban. E...
den virágából,
heít, minden m...
halla szik, mind...
tanulnak és tar...
telint reánk s...
Huszonkét é...
éve, hogy egy...
szanatórium be...
számára véget...
jon meghalhat...
zete a napok és...
ben és éöbben...
meghalhat az, a...
két évvel fizika...
tekint? Herzl T...
leike ott él a d...
dületében, az E...
dalokban, a Seo...
ságban és az egy...
erőfeszítésében.
Ma már tör...
ítelni Herzl T...
Mi adta ennek...
szinte varázsos...
masainak figyel...
sára tudta irányi...
világ megoldand...
s mely cseleked...
váltás kapuit ny...
vel csak közvet...
nem tudott szab...
„Es a Herzl e...
próféta”, mond...
Vámberí Armin...
gatása után. It...
mestere szinte ex...
kíséretében Ko...
Wolfohn kezét...
tet ki a keresz...
Aki felületes...
hihet mást, min...
varázsló volt ez...
azokat, akikkel...
zsidó újságíró eg...
hogy országot sz...
ime, alig hogy v...
megnyílnak előt...
császárok kapui...
öt, ahogy fejed...
másodsor ment...
saját vendége...
ban jelölt ki sz...
egy udvari fogat...
kíséretében áll...
dott. De nemcsak...
kormányok és ud...
ny tárgyalak v